
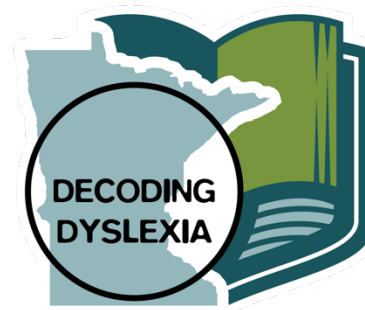
Ku dheji/ku dheji sawir weyn
ee ubadkaaga ama qoyskaaga
halkan. Waxaad rabtaa
in ilmahaagu noqdo
diiradda kulankaqof kasta
oo ka soo qayb galaya!

Ku qor magaca ilmaha
xarfo waaweyn
oo xarriiqda sare.

Taalooyinka Gobolka ee Taageera Carruurta qaba Disleksiya

Dugsigaygu ma dhaho disleksiya (dyslexia).

- 2015, qeexida disleksiya ayaa loo gudbiyay Sharciga Gobolka Minnesota (MN Statute) [125A.01](#), Subd. 2, awood u siinaya barayaasha, ardayda, iyo qoysaska inay ereyga si xor ah u isticmaalaan.

Dugsigayagu ma haysto wax agab ah oo loogu talagalay disleksiya.

- Hagitaan dhameystiran ayaa waxaa sameeyay Waaxda Waxbarashada ee Minnesota (MDE), iyadoo ay iska kaashadeen Decoding Dyslexia Minnesota, (DDMN), oo loo yaqaan Socodka Nidaamka Dugsiga Marka Ilmuhu uu La Halgamayo Wax-Akhriska ama Disleksiya." waxayna ku jirtaa bogga Mareegta DDMN ee hoos timaada Qoysaska Ku Cusub Disleksiya > [After Diagnosis](#).
- Sannadkii 2017, MDE waxa ay shaqaaleysiisey Khabiir Dysleksi ah si uu u bixiyo caawimo farsamo oo loogu talagalay dysleksiya, u adeego sida isha koowaad ee macluumaadka, ka taageerto dugsiyada wax ka qabashada baahiyaha ardayda qaba dysleksiya, iyo in ay kordhiso wacyiga xirfadeed iyo aqoonta waxbaridda si loo daboolo baahiyaha ardaydan. (Sharciga Gobolka Minnesota [120B.122](#)).
- Sannadkii 2023 MDE waxay shaqaaleysiisey Khabiir dhanka Akhriska ah (Sharciga Gobolka Minnesota [120B.123](#), Subd. 7d) in la taageero degmooyinka fulinaya Xeerka AKHRISKA iyo isku dubaridka waajibaadka loo xilsaaray waaxda sida uu dhigayo Xeerka AKHRISKA. Xeerku wuxuu qeexayaa in degmadu ay shaqaalayso, qandaraas qaadato, ama ay taageerto takhasusle iyada oo loo marayo nidaamka si ay u noqdaan hogaamiye akhris-qoraal ah Agoosto 30, 2025 (Sharciga Gobolka Minnesota [120B.12](#), Subd. 6a).

Dugsigaygu wuxuu rabaa inuu joojiyo faragelinta akhriska maadaama ilmahaygu uu dhaafay fasalka 3aad.

- Sannadka 2023, Xeerka AKHRISKA waxa uu beddelay "Wanaagsan u akhri Fasalka 3aad." Sharciga gobolka Minnesota [120B.12](#), Subd. 3, hadda waxay sheegaysaa in "haddii ardaygu aanu wax akhriyin ama ka sareyn heerka fasalka dhammaadka sannad dugsiyeedka hadda, degmadu waa inay sii wadaa bixinta faragelinta akhriska ilaa ardaygu wax akhriyo heerka fasalka." Tani waa heer fasal kasta.

Sideen ku garanayaa qiimaynta dugsigeena hoose ee bixiya si aan ula socono horumarka akhriska?

- Degmo kastaa waa inay lahaataa Qorshe Waxbarasho Maxalli ah oo lagu dhejiyay shabakadeeda, sida uu dhigayo sharciga gobolka Minnesota [120B.12](#), Subd. 4a, kaas oo sharxaya qorshaha dugsiga "in ilmo kastaa wax akhriyo heer fasal ama ka sarreeya sannad kasta, laga bilaabo fasalka barbaarinta, iyo in la

taageero ardayda luqadaha badan ku hadla iyo ardayda helaysa adeegyada waxbarashada gaarka ah si ay u gaadhaan himilooyinkooda akhriska gaarka ah." Haddii aadan ka heli karin Qorshaha Wax-qoraalka Deegaanka ee bogga degmadaada, WEYDII IT.

Sidee bay dugsiyadu u aqoonsanayaan oo ay u adeegayaan ardayda leh sifooyinka disleksiya?

- Sharciga gobolka Minnesota [120B.12](#), Qaybta 2aad, wuxuu sheegayaa in laba jeer sannadkii, degmo dugsiyeed kasta ay tahay inay baarto arday kasta oo ku qoran K-3, oo ay ku jiraan ardayda luqadaha badan ku hadasha iyo ardayda hesha adeegyada waxbarashada gaarka ah, si ay u bartaan xirfadaha akhriska aasaasiga ah, oo ay ku jiraan wacyigelinta dhawaaqa, cod-bixinta, kala-soocidda, ku hadalka, luqadda afka, iyo astaamaha dysleksiya sida lagu cabbiray qalab baaritaan oo ay ansixisay MDE. Baaritaanka astaamaha dysleksiya waxaa lagu dari karaa baaritaanka guud ee aqoonta xirfadaha aasaasiga ah iyo luqadda afka. Degmadu waa inay soo gudbisaa xogta ku saabsan waxqabadka ardayga ee K-3 ee soo gudbinta qorshaha aqriska iyo qoraalka ee sanadlaha ah ee maxalliga ah oo ku eg Juun 15. Ardayda la aqoonsaday waa in la siiyaa waxbarasho kale oo hoos timaada Xeerka MN 125A.56 Qaybta 1aad, taas oo ah dareen badan, nidaamsan, taxane ah, isku-darka, iyo cad.
- Sharciga gobolka Minnesota [120B.12](#), Subd. 3b, waxaa loo bedelay gobol degmo ama charter waxaa si adag loogu dhiirigelinayaa inuu bixiyo qorshe waxbarasho shakhsi ah ardayga aan awoodin inuu muujiyo aqoonta heerka fasalka, sida lagu qiyaaso qiimaynta akhriska gobolka oo dhan ee fasalka 3 ama kormeeraha lagu aqoonsaday Waaxda Waxbarashada ee qaybta [120B.123](#). Degmada ama dugsiya charter waa inay go'aamiyaan qaabka qorshaha waxbarashada shakhsi ahaaneed iyadoo lala kaashanayo barayaasha ardayga iyo xirfadlayaasha kale ee ku habboon. Dugsigu waa inuu horumariyaa qorshaha waxbarashada isagoo la tashanaya waalidka ama masuulka ardayga. Qorshaha waxbarashada shakhsi ahaaneed waa in lagu daraa tilmaamo la beegsanayo oo ku salaysan caddaynta iyo la socodka horumarka socda, oo wax ka qabta goldaloolooyinka aqoonta iyo liidnaanta xirfadaha iyada oo loo marayo xeelado ay ka mid yihiin jimicsiyo gaar ah iyo waxqabadyo inta lagu jiro iyo ka baxsan maalinta dugsiya caadiga ah, faragelinta kooxda, qiimaynta xilliyeed ama baarayaasha, iyo waqtiyo macquul ah. Qorshaha waxbarashada gaarka ah waxaa ku jiri kara haynta fasalka, haddii ay tahay danta ardayga; ardayga laguma sii hayn karo oo kaliya sababtoo ah dib u dhac ku yimaadda wax-akhris ama aan muujinayn aqoonta heerka fasalka. Dugsigu waa inuu ilaaliyaa oo si joogto ah u cusbooneysiisaa oo wax ka beddelaa qorshaha waxbarashada shakhsi ahaaneed ilaa ardaygu wax akhriyo heerka fasalka. Cutubkani ma khuseeyo ardayga hoos yimaada barnaamijka waxbarashada gaarka ah.

Si naxariis leh ayaa loo bixiyay, kheyraad ahaan, iyadoo Decoding Dyslexia Minnesota. Hadafkayagu waa inaan kor u qaadno wacyigelinta dysleksiya, awood qoysaska si ay u taageeraan carruurtooda, iyo horumarinta khayraadka ardayda qaba dysleksiya ee jawiga waxbarasho ee Minnesota ilaa ay dhammaan akhrin.

Wixii macluumaad dheeraad ah, booqo websaydkayaga: <http://www.decodingdyslexiamn.org>
Iyo mareegta MDE: <https://education.mn.gov/MDE/dse/READ/Dyslexia/index.htm>

Habeynta Dukumentiyada ku jira Galka Dukumentiyada

Waraaqaha ku habboon in Galka Dukumentiyada lagu daro

- Nuqullo ka mid ah iimayllada iyo diiwaannada wada-xiriirka.
- Tusaalooyin shaqada dugsiga ee fasallo kala duwan, hore iyo hadda, si loo muujiyo horumar ama dib-u-dhac.
- Kaadhahka natijoooyinka (Report Cards) si loo muujiyo heerka waxbarasho iyo meelaha u baahan taageero.
- Diiwaannada xaadiritaanka si loo muujiyo sida xaaladda ardayga (sida dyslexia) u saamaysay ka-qaybgalka dugsiga.
- Nuqullo qiimeyn (Assessments) iyo xogta imtixaannada gobolka.
- Dugsiga hoose: dib-u-eeg Qorshaha Akhriska Degmada (Local Literacy Plan) kuna codso natijoooyinka qiimeynta ardaygaaga.
- Jadwalka Heerarka Qaranka (National Norms Tables) ee dhammaan qiimeynaha ardaygu qaato.
- Nuqullo dhammaan qiimeynaha ay sameeyeen dugsiga iyo hay'adaha gaarka ah.
- Nuqullo qorshayaasha IEP/504 ee hadda jira iyo kuwii hore.
- Nuqullo diiwaannada caafimaadka ee khuseeya.
- Nuqul ka mid ah Ilaalinta Habraaca (Procedural Safeguards) ee ardayda leh IEP.

Sida loo habeeyo Galka Dukumentiyada

Waxay faa'iido leedahay in galka dukumentiyada lagu daro tabs si waraaqaha si fudud loo helo. Waxaad u habeyn kartaa laba qaab:

Hab Taariikheed

- Heerarka fasallada (Preschool, K, 1, 2, iwm)
- Qiimeyn (Evaluation)
- Qorshaha IEP/504

Hab Nooc ahaan

- Shaqada dugsiga
- Qiimeynaha, report cards, iyo imtixaannada gobolka
- Qiimeyn (Evaluations)
- Qorshaha IEP/504
- Isgaarsiinta (Communication)

Habka aad u doorato habeynta galka dukumentiyada waa adiga. Waxa ugu muhiimsan waa in galka dukumentiyada kuu shaqeeyo adiga iyo baahiyahaaga.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Tusmada Tusmada

Abaabulka Dukumeentiyada ku jira Binderkaaga - Dukumentiyada Ilmahaaga

1. Abaabulka Joogista - **Xusuusin**
  - IEP/504 Qoraalada Wadahadalka Afka/Telefoonka
  - Qoraalada Kulanka IEP/504
  - Liiska Xiriirka Kooxda IEP/504
2. Bilaabidda - **504 & Nidaamyada IEP**
  - Jaantuska socodka
  - Farqiga u dhexeeya IEP iyo 504
  - 504 Macluumaadka Qorshaha
  - Qaybaha muhiimka ah ee Qorshaha 504
  - Macluumaadka Habka IEP
  - Qaybaha muhiimka ah ee IEP
  - Talooyin iyo Calan Cas
3. Helitaanka Jawaabo - **Qiimaynta**
  - Baaritaanka iyo Qiimaynta
  - Fahamka Dhibcaha Qiimaynta iyo Boqolleyda (Bell Curve)
4. Dejinta Qorshe - **Adeegyada iyo Waafajinta**
  - Go'aaminta Adeegyada iyo/ama Waafajinta Waxbarasho
  - Waafajin Waxbarasho oo Suurtagal ah
  - Himilooyinka SMART
5. **Qalabka Tixraaca**
  - Sharciga Gobolka iyo Xeerarka Maamulka Minnesota ee Hadda
  - Michael Yudin Tilmaanta Disleksiya (Dyslexia)
  - Michael Yudin FAPE
  - Wadahadallada MDE Disleksiya
  - Khayraadka Mareegta

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Qoraalada Wadahadalka Afka/Telefoonka

Ardayga: _____

Taariikhda: _____

Ka qaybgalayaasha: _____

Kulanka Sannadlaha ah: Haa Maya

_____

Walaaca la xaliyay: Haa Maya

Dabagalka Loo Baahan Yahay: Haa Maya

Taariikhda Dabagalka: _____

Walaac: _____

Aagga Adeegga: (tusaale: Hadalka ama Akhriska)	Hadafka Laga Hadlayo: (tusaale: Wuxuu si faseexa u akhriyaa isagoo 90% sax ah)	Walaaca:	Qaraarka:

Xusuusin: Dhammaan wada-hadallada taleefanka waa in lagu diiwaangeliyaa iimaylka daba-galka ah!

E-mail ku socota ka qaybgalayaasha oo dib u soo celinaya ujeedada wacitaanka iyo wixii go'aano ah waa in loo diraa dukumeenti ah in wadahadalku dhacay iyo in uu jiro isfaham cad oo u dhexeeya labada dhinac. Ku hayso dhammaan iimaylada gal gal si aad tixraac u sameyso ama u daabac kuna dar binder Tusaalaha ereyada waxaa ka mid noqon kara:

Mr./Ms. _____,

Waad ku mahadsan tahay waqtigaaga maanta. Waxaan rabay inaan hubiyo inaan fahmay waxa aan maanta ka wada hadalnay. Waxaad ka welwelsanayd (waxaan ka walaacsanahay) _____. Waxaan go'aansanay in _____ ay tahay sida aan u xallin karno xaaladda. Waxaan la soconaa _____ si aan u hubinno in arrimuhu shaqeeyaan. (Haddii aan la soo saarin cusbooneysiin la socota, waxaad qori kartaa "Fadlan ii soo sheeg haddii aan u baahanahay inaan mar kale kulanno"). Fadlan ma xaqiijin kartaa inaan ku saxsanahay fahamkayga oo ma nadiifin kartaa wixii ismaandhaaf ah? Mahadsanid.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Qoraalada Wadahadalka Afka/Telefoonka

Ardayga: _____

Taariikhda: _____

Ka qaybgalayaasha: _____

Kulanka Sannadlaha ah: Haa Maya

Dabagalka Loo Baahan Yahay: Haa Maya

Walaaca la xaliyay: Haa Maya

Taariikhda Dabagalka: _____

Walaac: _____

Aagga Adeegga: (tusaale: Hadalka ama Akhriska)	Hadafka Laga Hadlayo: (tusaale: Wuxuu si faseexa u akhriyaa isagoo 90% sax ah)	Walaaca:	Qaraarka:

Xusuusin: Dhammaan wada-hadallada taleefanka waa in lagu diiwaangeliyaa iimaylka daba-galka ah!

E-mail ku socota ka qaybgalayaasha oo dib u soo celinaya ujeedada wacitaanka iyo wixii go'aano ah waa in loo diraa dukumeenti ah in wadahadalku dhacay iyo in uu jiro isfaham cad oo u dhexeeya labada dhinac. Ku hayso dhammaan iimaylada gal gal si aad tixraac u sameyso ama u daabac kuna dar binder Tusaalaha ereyada waxaa ka mid noqon kara:

Mr./Ms. _____,

Waad ku mahadsan tahay waqtigaaga maanta. Waxaan rabay inaan hubiyo inaan fahmay waxa aan maanta ka wada hadalnay. Waxaad ka welwelsanayd (waxaan ka walaacsanahay) _____. Waxaan go'aansanay in _____ ay tahay sida aan u xallin karno xaaladda. Waxaan la soconaa _____ si aan u hubinno in arrimuhu shaqeeyaan. (Haddii aan la soo saarin cusbooneysiin la socota, waxaad qori kartaa "Fadlan ii soo sheeg haddii aan u baahanahay inaan mar kale kulanno"). Fadlan ma xaqiijin kartaa inaan ku saxsanahay fahamkayga oo ma nadiifin kartaa wixii ismaandhaaf ah? Mahadsanid.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Qoraallada Kulanka IEP/504

Magaca Ardayga: _____ Taariikhda Kulanka: _____

Ka-qaybgalayaasha: _____ Kulanka Sanadlaha ah: Haa Maya
_____ Kulanka Cusboonaysiinta: Haa Maya

Kuwa Maqnaa: _____ Arrinta la Xalliyay: Haa Maya
_____ Raacis loo Baahan Yahay: Haa Maya

Ujeeddada Kulanka: _____ Taariikhda Raacista: _____

Qaybta Adeegga (tusaale: hadal ama akhris)	Yoolka laga shaqeynayo (tusaale: si habsami leh u akhriya 90%)	Welwelka / Arrimaha	Xalka / Go'aanka

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Qoraallada Kulanka IEP/504

Magaca Ardayga: _____ Taariikhda Kulanka: _____

Ka-qaybgalayaasha: _____ Kulanka Sanadlaha ah: Haa Maya
_____ Kulanka Cusboonaysiinta: Haa Maya

Kuwa Maqnaa: _____ Arrinta la Xalliyay: Haa Maya
_____ Raacis loo Baahan Yahay: Haa Maya

Ujeeddada Kulanka: _____ Taariikhda Raacista: _____

Qaybta Adeegga (tusaale: hadal ama akhris)	Yoolka laga shaqeynayo (tusaale: si habsami leh u akhriya 90%)	Welwelka / Arrimaha	Xalka / Go'aanka

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Liiska Xiriirka Kooxda IEP/504

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Liiska Xiriirka Kooxda IEP/504

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Magaca: _____

Doorka: _____ Waqtiga uu shaqeynayo: Laga bilaabo _____ ilaa _____

Limayl: _____

Telefoon: _____

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Ilmahaagu ma leeyahay ogaanshaha dysleksiya?

Haa

Maya

Ilmahaagu ma leeyahay IEP?

Haa

Maya

IEP-ga ubadkaaga ma ku jiraan wax-barid/ wax-ka-qabasho habboon oo ma samaynayaan horumar macno leh?

Haa

Maya

Wayn!
La soco horumarka.

Wac kulanka IEP si aad dib ugu eegto waxtarka qorshaha hadda socda.

Ilmahaaga ma lagu qiimeeyay IEP?

Haa

Maya

Ilmahaagu ma leeyahay qorshe 504 ah?

Haa

Maya

Ma ku qanacsan tahay hoyga iyo faragelinta waxbarashada guud? **Hadday haa tahay**, sii wad inaad la socoto horumarka ilmaha. **Haddii kale**, la shaqee kooxda 504 si aad ugu darto hoy ku habboon si aad u hubiso in ilmahaagu sii wado inuu horumar sameeyo.

Raadso qiimaynta neerfaha ee gaarka ah.

Dib u eeg shaxda socodka natiijooyinka qiimaynta cusub.

Codso faragelinta waxbarashada guud - waxaa looga baahan yahay MN Statute 120B.12 & 125A.56 arday kasta oo wax akhrinaya heerka fasalka.

La Oggolaaday

Kala hadal natiijooyinka qiimaynta kooxda dugsiga si loo go'aamiyo haddii ilmuhu u qalmo IEP ama 504. Ka shaqee si loo horumariyo IEP ama 504 oo leh kormeer ku habboon oo macno leh.

Ilmahaagu ma ka dambeeyaa heerka fasalka, xagga akhriska?

Haa

Maya

Dugsiyadu sida caadiga ah uma bixiyaan adeegyada akhriska ee ilmaha aan ka dambayn heerka fasalka. Ka hubi qorshaha akhris-qoraalka ee degmadaada.

Codso Qiimaynta IEP qoraal oo ka shaqee si aad u horumariso IEP oo ay ku jiraan waxbarid habboon iyo horumar macno leh. Hubi inaad ku darto shayyada ay ka midka yihiin Tignoolajiyada Caawinta iyo hoyga oo sii wad la socodka horumarka.

Tixgeli fursadahaaga

Umeerin gaar ah ama kala shaqaynta ilmahaaga guriga.

Codso Qiimaynta Waxbarashada Gaarka ah ee Buuxa oo Dhameystiran oo qoraal ah. Natiijooyinka qiimeynta ayaa go'aamin doona tallaabada xigta.

Diiday

Dugsigu waa inuu qiimeeyaa ama ku bixiyaa qoraal sababta codsigaaga loo diiday. Tixgeli inaad la xidhiidho PACER &/ama Qaybta Adeecida iyo Kaalmada ee MDE.

Farqiga: IEPs vs. 504 Qorshayaasha

Qorshaha 504 iyo IEP ma isku mid baa? Maya, isku mid maaha oo ogaanshaha farqiga ayaa muhiim u ah marka la go'aaminayo nooca adeegyada iyo wax ka qabadka ilmahaagu u baahan yahay si uu uga caawiyo inay ku guuleystaan dugsiga.

	Qorshaha Waxbarashada Shakhsi ahaaneed (IEP) <i>(Qaybaha la talyeeyay waa xigashooyin toos ah oo ka yimid Waaxda Waxbarashada Mareykanka ee IDEA)</i>	Qaybta 504 Qorshaha <i>(Qaybaha la talyeeyay waa xigashooyin toos ah oo ka yimid Xafiiska Xuquuqda Madaniga Qaybta 504 bogga shabakadda)</i>
Aasaaska	Si loo helo IEP, ilmahaagu waa inuu u qalmaa qiimaynta waxbarashada gaarka ah ee dugsiga. Tani waa talaabada ugu horeysa ee geedi socodka. Marka ilmahaagu leeyahay IEP, tani waxay la macno tahay inay ka shaqeeyaan gudaha Waaxda Waxbarashada Gaarka ah ee dugsigaaga. IEP waxay hoos timaadaa Shakhsiyadka Naafada ah ee Waxbarashada Sharciga (IDEA) kuwaas oo ah sharciyada federaalka ee waxbaridda ardayda naafada ah.	Qorshaha 504 waa liis hoy ah oo ilmuhu ka helo dugsiga si looga caawiyo inay gaadhaan natiijada waxbarasho ee ugu fiican ee suurto-galka ah. Qorshaha 504 uma baahna qiimeyn rasmi ah ama ogaanshaha. Carruurta aan awoodin inay u qalmaan IEP waxay u qalmi karaan qorshaha 504. In kasta oo 504 guri aanay ka mid ahayn Sharciga Shakhsiyadka Naafada ah, waxay hoos yimaadaan Qaybta 504 ee Sharciga Dhaqancelinta ee 1973.
Yaa U Qalma?	Ardayda naafada ah sida ay ku qeexday IDEA, waase haddii naafadu ay xaddiddo awoodda ubadka ee wax ku barashada fasalka waxbarashada guud. Ilmuhu waa inuu muujiyaa baahi waxbarasho gaar ah oo loo marayo hab qiimayn rasmi ah iyo buuxinta shuruudaha.	<i>Si aad ugu qalanto 504 ardaygu waa in (i) uu leeyahay naafo jidh ama maskaxeed kaas oo si xad dhaaf ah u xaddidaya hal ama in ka badan oo ah hawlo nololeed oo waaweyn (barashada carruurta dysleksi), (ii) leeyahay diiwaanka naafonimadaas, ama (iii) ayaa loo arkaa. sida isagoo naafo ah.</i> <i>Qaybta 504 waxay u baahan tahay in degmooyinka dugsiyadu ay bixiyaan waxbarasho dadweyne oo ku habboon oo bilaash ah (FAPE) ardayda u qalma ee ku sugan degaannadooda.</i>
Yaa ay tahay inuu raaco IEP?	Macallimiinta iyo shaqaalaha dugsiga waxay ku xiran yihiin shuruudaha IEP. § 300.350 IEP-la xisaabtanka. <i>Wakaalad kasta oo dadweyne waa inay -</i> <i>(1) Siinta waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha ilmaha naafada ah si waafaqsan IEP-ga ubadka; iyo</i> <i>(2) Samee dadaal daacad ah si aad u caawiso ilmaha si uu u gaaro</i>	<i>Macallimiinta waxbarashada caadiga ah waa inay fuliyaan qodobbada qorshooyinka Qaybta 504 marka qorshayaashaas ay maamulaan hab-dhaqanka macallimiinta ardayda ay mas'uulka ka yihiin. Haddii macallimiintu ay ku guul daraysteen in ay fuliyaan qorshayaasha, fashilka noocaas ahi waxa uu sababi karaa in degmada dugsigu u hoggaansami waayo Qaybta 504.</i>

	yoolalka iyo ujeedooyinka ama bartilmaameedyada ku taxan IEP.	
Isbeddellada iyo Oggolaanshaha	Waalidiinta ilmo IEP leh waa in la siiyaa ogeysiis qoraal ah oo ay ku heshiiyaan isbeddelada lagu sameeyo IEP-ga ilmahooda. Waalidiintu waa inay oggolaadaan in ilmahooda lagu sameeyo qiimaynta hore ee IEP iyo hirgelinta adeegyada. IEP waa in dib loo eego sanadkiiba mar.	Qaybta 504 waxay u baahan tahay in waalidka ilmo leh qorshe 504 ah la siiyo ogaysiis (ma aha inuu qoraal ahaado laakiin inta badan waa) isbedel kasta oo la taaban karo oo lagu sameeyo qorshaha 504 ee ilmahooda. Sida IEP, waalidiintu waa inay bixiyaan oggolaanshaha qiimaynta hore iyo hirgelinta qorshaha 504.
Marka ardaygu u-qalmo adeegyada, had iyo jeer ma u qalmaa adeegyada?	<i>Ugu yaraan saddexdii sanaba mar waa in ilmaha dib loo qiimeeyaa. Qiimayntan waxaa badanaa loo yaqaan "saddex sano". Ujeeddadeedu waa in la ogaado haddii ilmuhu sii ahaanayo "ilmo itaal daran," sida lagu qeexay IDEA, iyo waxa ay yihiin baahida waxbarasho ee ilmaha. Si kastaba ha ahaatee, ilmaha waa in dib loo qiimeeyaa marar badan haddii shuruuduhu ay soo baxaan ama haddii waalidka ama macallinka ubadku codsado qiimayn cusub.</i>	<i>Haa, ilaa iyo inta uu ardaygu sii ahaanayo mid u qalma. Ilaalinta Qaybta 504 waxay ku fidsan tahay kaliya shakhsiyaadka buuxiya qeexida sharci ee qofka naafada ah. Haddi ay degmadu dib u qiimeeyso ardayga si waafaqsan sharciga Qaybta 504 ee 34 CFR 104.35 oo ay go'aamiso in ardayga dhimirkiisa maskaxeed ama jidheed aanu si wayn u xadidin awoodiisa waxbarasho ama hawlo kale oo weyn oo nolosha ah, ardaygu Uma qalmo adeegyada hoos yimaada Qaybta 504.</i>
Mid kale	<i>Laga bilaabo Janaayo 1, 2009, degmooyinka dugsiydu, si ay u go'aamiyaan in ardaygu leeyahay naafo jidh ama maskaxeed oo si xad dhaaf ah u xaddidaysa ardaygaas hawlo nololeed oo wayn, waa in aanay tixgelin saamaynta hagaajinta ee tallaabo kasta oo yaraynta uu ardaygu isticmaalayo. Tani waa isbedel ka yimid sharcigii hore. Si kastaba ha ahaatee, sharciga wax ka beddelka, si kastaba ha ahaatee, Koongarasku wuxuu qeexay in saamaynta wax-ka-qabashada ee tallaabooyinka yaraynta aan loo tixgelinayn go'aaminta haddii qofku yahay shakhsi naafo ah. Koongarasku ma qeexin ereyga "tallaabooyinka yaraynta" laakiin waxay bixiyeen liis aan dhammaad lahayn oo ah "tallaabooyin dhimis." Waxaa ka mid ah "isticmaalka tignoolajiyada caawinta; hoy macquul ah ama caawimo ama adeegyo caawimo; oo ay barten hab-dhaqanka ama isbeddellada la qabsiga neerfaha."</i> <i>Koongarasku waxa uu abuuray hal ka reeban oo ah falanqaynta tallaabooyinka yaraynta. Saamaynta hagaajinta ee cabbirada yaraynta muraayadaha indhaha ee caadiga ah ama muraayadaha indhaha waa in la tixgeliyo si loo go'aamiyo haddii naafadu ay si xad dhaaf ah u xaddidayso hawl nololeed oo weyn.</i>	

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

504 Macluumaadka Qorshaha

Waa maxay Qorshaha 504?

Tixraacyada "504" Qaybta 504 ee Sharciga Dhaqancelinta Federaalka ee 1973. Marka loo eego Xafiiska Xuquuqda Madaniga, Qaybta 504 waxay u baahan tahay "degmada 504 waxay u baahan tahay "degmo-dugsiyeedka inay bixiso Waxbarasho Dadweyne oo Bilaash ah oo Ku Haboon (FAPE) ardayda naafada ah ee u qalma ee dugsiya ku jirta. xukunka degmada, iyadoon loo eegayn nooca ama darnaanta naafanimada. Waxay kaloo sheegaysaa in qof naafo ah aan laga saari karin barnaamijyada ama waxqabadyada ay bixiso dawladda dhexe, oo ay ku jirto waxbarashada. Sida uu qabo sharcigan, naafanimada waxaa lagu qeexaa inay tahay mid dhab ah ama **la dareemayo** "naafo jireed ama maskaxeed oo si xad dhaaf ah u xaddidaysa hal ama dhowr hawlo nololeed oo waaweyn." Waa muhiim in waalidiinta ay fahmaan in tani ay ku jirto ardayda laga helay iinta, haysta diiwaanka naafanimada, ama loo arko inay leeyihiin naafo. Qaybta 504 uma baahna ogaanshaha haddii waalidku muujin karo in ubadku leeyahay diiwaanka naafanimada ama loo arko inuu leeyahay naafo.

Mararka qaarkood, "Naafanimada Waxbarasho ee Gaarka ah" waa calaamadda dugsiyadu siiyaan carruurta qaba Dysleksiya (Dyslexia). Waalidka Minnesota, waxaad xaq u leedahay in erayga dysleksiya lagu daro qorshahaaga 504. Naafanimada Waxbarashada Gaarka ah (SLD) ayaa loo taxay tusaale ahaan liidasho xaddidaysa hal ama in ka badan oo hawlo nololaha ah, iyo waxbarashadu waxay u taxan tahay tusaale hawlo nololeed oo waaweyn. Maadaama disleksiya du ay saamayso waxbarashada, ardaydu waa inay xaq u yeeshaan iyadoo lagu salaynayo qeexitaannadan.

Waxa kale oo muhiim u ah waalidiinta in ay ogaadaan in "Sharciga Wax-ka-beddelka Sharciga Maraykanka ee Naafada ee 2008" uu dhigayo in "saamaynta hagaajinta ee tallaabooyinka yaraynta (marka laga reebo muraayadaha indhaha ee caadiga ah ama muraayadaha indhaha) AAN la tixgelinayn si loo go'aamiyo in shakhsigu naafo yahay." Tani waxay ka dhigan tahay in ubadka la siiyay dib u habaynta waa in wali loo arkaa inuu leeyahay naafo. Qorshaha 504 waxa uu ka kooban yahay habayn ka saaraya caqabadaha waxbarashada. Habayntu waa isbeddelo iyo hagaajin la sameeyay si ardayda naafada ah loo sinnaado manhajka.

Waalidiinta doonaya qorshaha 504 ilmahooda waa inay sameeyaan waxa soo socda:

1. Dib u eeg Tilmaamaha Ilaha Qaybta 504 ee Waaxda Waxbarashada ee Maraykanka.
2. Dib u eeg Buugga U Hogaansanaanta MDE ee Qaybta 504 ee Sharciga Dhaqancelinta ee 1973.
3. Akhri nidaamka 504 ee degmadaada dugsi.
4. U dir dugsiya codsi 504 Qorshe qoraal ah, waraaqo muunad ah ayaa laga heli karaa onlayn.
5. Tag kulanka oo wata dukumeenti ku saabsan ogaanshaha canuggaaga ama tusinaya naafonimo la dareemayo iyo liiska hoyga la codsaday.

Waalidiintu waxay si joogta ah u sheegaan in ilmahoodu aanu heli karin Qorshaha 504 sababtoo ah isaga ama iyada kamay dambayn tacliin ahaan, ama kama duwana kuwa dhiggooda ah. Ka noqoshada tacliin ahaan looma baahna si loo helo Qorshaha 504! Xafiiska Xuquuqda Madaniga ah ee Maraykanka oo maamusha Qaybta 504 ee Sharciga Dhaqancelinta ayaa soo saaray dokumentiyo badan oo tan sharaxaya. Dukumeentiyadani waxay sharxayaan in waalidiintu aysan u baahnayn inay u maraan siyaalo badan si ay u caddeeyaan ilmahoodu inuu qabo naafo aad u xaddidan.

Waaxda Waxbarashada ee Minnesota (MDE) ma laha awood fulineed sharcigan. Waaxda Waxbarashada ee Maraykanka, Xafiiska Xuquuqda Madaniga (OCR) waxay qaadaa cabashooyinka ku saabsan Qaybta 504.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo https://www.decodingdyslexiamn.org/504_plans

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Qaybaha muhiimka ah ee Qorshaha 504

Macluumaadka Ardayga

Magaca, fasalka, dugsiya, iyo taariikhda la xidhiidha.

Sharaxaada naafanimada iyo sida ay u saamayso hawlaha waaweyn ee nololaha (tusaale, barashada, xooga saarida, socodka).

Xogta Qiimaynta

Diiwaanada caafimaadka, qiimaynta cilmi nafsiga, qiimaynta akadeemiyadeed, ama indho-indhaynta macalinka ee taageera baahida hoyga.

Hoyga Gaarka ah

Ku haboon baahida ardayga waxaana ku jiri kara:

- Waqti dheeraad ah oo ku saabsan imtixaannada ama shaqada
- Fadhiga la door bidayo
- Isticmaalka tignoolajiyada caawinta (tusaale ahaan, software-ka-hadalka-qoraalka)
- Shaqada guriga oo la beddelay ama culayska shaqada oo la dhimay
- Nasashada inta lagu jiro fasalka ama imtixaanka
- Helitaanka qol deggan oo tijaabo ah
- Ogolaanshaha ka bixida fasalka baahida caafimaadka

Adeegyada iyo Taageerada

Waxaa ku jiri kara:

- Daaweynta shaqada ama jirka
- La-talin ama taageero hab-dhaqan
- Qorshayaasha daryeelka caafimaadka (tusaale, sonkorowga, neefta, ama qalalka)
- Tababarka shaqaalaha ee xaalada ardayga

Magacyada Xisbiyada Mas'uulka ah

- Yaa bixin doona hoy ama adeeg kasta
- Yaa hubinaya in qorshaha la fuliyay

Dib u eeg oo Cusbooneysi Jadwalka

- Inta badan qorshayaasha waxaa dib loo eegaa sanad walba, laakiin tani way ku kala duwanaa kartaa gobol ama degmo.
- Cusboonaysiinta waa in la sameeyaa haddii baahida ardaygu isbedelaan.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Macluumaadka IEP (Qorshaha Waxbarasho Gaar ah)

Waa maxay IEP?

IEP waa soo gaabin micnaheedu yahay Qorshe Waxbarasho Gaar ah. Waa dukumeenti qoran oo sharxaya adeegyada waxbarasho ee gaarka ah ee ilmuhu heli doono haddii uu u qalmo. Ujeeddada IEP waa in ilmuhu helo waxbarasho ku habboon baahiyihiisa gaarka ah, iyadoo lagu darayo yoolal waxbarasho, taageerooyin, iyo adeegyo. IEP-yada waa in la gaaryeelaa si loo daboolo baahiyaha gaarka ah ee ubadka. IEP-ga waxaa maamula sharciga federaalka ee IDEA (Individuals with Disabilities Education Act), waana dukumeenti sharci ah oo dugsigu ku qasban yahay inuu raaco.

Sideen dugsiga uga codsadaa qiimeyn IEP?

Waalidku waa inuu dugsiga u gudbiyaa codsi **qoran** oo uu ku dalbanayo qiimeyn buuxda (comprehensive evaluation) si loo ogaado in ilmuhu u qalmo IEP.

Su'aal: "Waxaan ka walaacsanahay wax-akhrinta ilmahayga, laakiin markaan weydiyo dugsiyada haddii ay noqon karto dysleksi, dugsigu wuxuu leeyahay, 'ma imtixaanno dysleksi'. tani sax ma tahay?"

Jawaab: Haa iyo Maya.

- Dugsiyadu sida caadiga ah si toos ah uma sheegaan ardayda qaba dysleksi, laakiin waxay hoos yimaadaan "Child Find" si loo aqoonsado ardayda naafada ah.
- Dugsiyadu waa inay ka baadhaan dhammaan ardayda aan wax akhriyin heerka fasalka dysleksi sida hoos timaada Xeerka MN 120B.12. Baaritaankani wuu ka duwan yahay qiimeynta waxbarasho gaar ah.

Sidee ilmuhu ugu qalmaa IEP gudaha Minnesota?

Gudaha Minnesota, disleksiya waxay hoos timaadaa Qaybta Naafonimada Barashada Gaarka ah (Specific Learning Disability – SLD). Ilmuhu wuxuu u qalmi karaa IEP haddii uu buuxiyo shuruudaha sharciga federaalka iyo kan gobolka. Ilmuhu wuxuu u qalmi karaa laba siyaabood; adigoo 1.75 ka leexanaya heerka caadiga ah ee ka hooseeya celceliska (eeg Subp. 2. C) ama ka imanaya heer aan ku filnayn oo horumar ah (eeg Subp. 2. D). Ilmuhu waa inuu buuxiyaa shuruudaha Subp. 2. A, B, iyo C or A, B, iyo D. Go'aanka kooxdu waxa kale oo la samayn karaa marka la eego Xeerka Maamulka Minnesota 3525.1354 "Kooxdu waxay ka gudubtay go'aamada u-qalmitaanka." Waxa kale oo jira macluumaad ku jira buug-gacmeedka MDE (Waxda Waxbarashada MN) ee SLD, gaar ahaan, cutubka 10-Go'aaminta u-qalmitaanka.

Haddii ilmuhu u qalmo – maxaa xiga?

Marka ilmuhu u qalmo IEP, koox ka kooban shaqaalaha dugsiga iyo waalidka ayaa diyaariya qorshaha. Kooxda IEP way kulmaan, dib u eegaan macluumaadka qiimaynta ee ilmaha, oo ay horumariyaan barnaamij waxbarasho oo loogu talagalay baahiyaha gaarka ah ee ilmaha. Kulanka bilowga ah ee IEP waa in lagu qabtaa 30 maalmood gudahood marka la go'aamiyo in ilmuhu u qalmo waxbarashada gaarka ah. IEP-ga waa in sanad walba dib loo eego, waalidkuna mar walba wuu codsan karaa kulan. Maxkamadda Rafcaanka ee Maraykanka ee Sagaalad waxay soo saartay ra'yi ah in IEP uu qeexi karo hab gaar ah: "Marka hab gaar ah uu door muhiim ah ka ciyaaro qorshaha waxbarashada ardayga, waa in lagu qeexaa IEP halkii laga tagi lahaa ikhtiyaarka macallimiinta shakhsi ahaaneed."

Maxay Wasaaradda Waxbarashada Minnesota (MDE) leedahay?

MDE waxay leedahay ilo badan oo su'aalo iyo jawaabo (Q&A) ah oo ku saabsan IEP, qiimeyn, iyo u-qalmid. IEP waa in lagu saleeyaa baahiyaha dhabta ah ee ardayga. Eeg Q&A ee Yoolalka Ku Salaysan Baahiyaha. Weli su'aalo ma qabtaa?

Contact MDE Qaybta u hogaansanaanta iyo kaalmada.

Haddii khilaaf jiro maxaa la sameeyaa?

Haddii waalidka iyo dugsi ugu isku khilaafaan arrin la xiriirta IEP, MDE waxay leedahay bog gaar ah oo ka hadla xalinta khilaafaadka waxbarashada gaarka ah.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/iep>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Qaybaha muhiimka ah ee IEP

Heerarka Horumarka Waxbarashada iyo Waxqabadka Shaqada (PLAFP)

Wuxuu qeexayaa kartida, awoodaha, iyo caqabadaha ardayga hadda. Tani waxay dejinaysaa aasaaska yool-dejinta iyo adeegyada.

Hadafyada Sannadlaha ah ee La Cabbirayo

Yoolalka tacliimeed ee gaarka ah iyo kuwa shaqeeya ee ardayga waxaa laga filayaa inuu ku gaaro sanad gudihis. Kuwani waa inay ahaadaan kuwo cad, la socon kara, oo ku habboon baahiyaha ardayga.

Waxbarashada Gaarka ah iyo Adeegyada La Xiriira

Waxay faahfaahin ka bixiyaan tilmaamaha, daawaynta (tusaale, hadalka, shaqada), iyo adeegyada kale ee ardaygu heli doono.

Caawinta Dheeraadka ah iyo Adeegyada

Waxaa ka mid ah taageerooyinka sida tignoolajiyada caawinta, hoyga fasalka, ama faragelinta akhlaaqda si ardayga looga caawiyo helitaanka manhajka.

Ka-qaybgalka facooda Aan Naafada ahayn

Wuxuu sharxayaa heerka uu ardaygu wax ku baranayo isaga iyo facooda aan naafada ahayn, isagoo xoogga saaraya ka mid noqoshada deegaanka ugu xaddidan (LRE).

Waxka bedelka iyo Hagaajinta

Hagaajinta hababka waxbaridda, agabka, ama qiimaynta si loo taageero waxbarashada iyo ka qaybgalka.

Qorshaynta Kala-guurka

Ardayda 16 iyo ka weyn, ama ka yar haddii ay ku habboon tahay

Sharaxa yoolalka iyo adeegyada loogu diyaariyo ardayga nolosha ka dib dugsiga sare - kulliyad, shaqo, ama nolol madaxbannaan.

Ka Qaybqaadashada Qiimaynta

Waxay qeexdaa sida ardaygu uga qayb qaadan doono qiimaynaha gobolka iyo degmada oo dhan, oo ay ku jiraan wax kasta oo lagama maarmaan ah ama qiimayno kale.

Korjoogteynta iyo Warbixinta Horumarka

Sharaxaad ka bixinayaa sida horumarka ardayga ee himilooyinka loo cabbiri doono iyo inta jeer ee waalidku heli doonaan wararka.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Tilmaamaha Habka iyo Faragelinta Calamada Cas

Talooyin

- Dukumeentiyada 504/IEP maaha in lagu saxiixo kulanka, ha saxiixin ilaa aad ku qanacdo dukumeentiga.
- Wax walba qor.
- Dhammaan shirarka waa in lagu raaca iimaylka dhammaan dadka ku lugta leh, iyadoo la soo koobayo macluumaadka muhiimka ah iyo faahfaahinta muhiimka ah.
- Waydii dhammaan xubnaha kooxda inta ay le'egtahay iyo inta ay le'egtahay awooda ay la shaqeeyaan ilmahaaga.
- Tixgeli baahiyaha mustaqbalka ee ardaygaaga, ma aha oo kaliya baahiyaha hadda jira marka aad horumarinayso hoy.

Nuxurka barnaamijku waa waxa ugu horreeya ee lagama maarmaanka ah ee ka dhigaya faragelinta akhriska ee guuleysta, laakiin arrimaha hirgelinta - goorta, sidee, cidda, iyo muddada faragelinta la soo bandhigay ardayga - waa arrimo go'aamiya guusha ugu dambeysa ama guuldarada xitaa faragelinta ugu fiican. Shaywitz, 2005

Calanka Cas

- Manhajka aan ku habboonayn ardayda disleksiya qabta:
  - Wax kasta oo ay qoreen Fountas & Pinnell, oo ay ku jiraan Faragelinta Heerarka Wax Akhriska, iyo Lucy Calkins.
  - Soo kabashada Akhriska
- Nuxurka barnaamijka ee aan ku habboonayn ardayda disleksiya qabta:
  - Akhris hanuunsan
  - Qoraal heersare ah
  - Akhris isku dheeli tiran
- Bixiye "wuxuu la shaqeeyay ardayda disleksiya "
  - Maxay yihiin shahaadooyinkooda? (MN Master of Arts in Literacy iyo/ama Ruqsada Akhriska MN ma aha wax la taaban karo!)
  - Tababar heerkee ah ayay qaateen?
- Soo jeedinta la bixiyay ee saaraysa masuuliyada ardayga:
  - Sii wakhti dheeraad ah; Sug oo arag
  - Wax badan sii akhri, si tartiib ah u akhri
  - Isku day si adag
- Wax kasta oo aan bar-tilmaameedsaneynin baahiyaha ugu daran ee ubadkaaga (tusaale, Haddii ilmuhu fahmi karo qoraalka haddaysan ahayn cillad hoose, waa in aan la faragelinin fahamka; waxbarashadu waa in ay diiradda saartaa daciifnimada xirfadaha aasaasiga ah)

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Baaritaan iyo Qiimeyn

Kala duwanaanta Baaritaan (Screening) iyo Qiimeyn (Evaluation)

Sharciga gobolka Minnesota wuxuu farayaa in dugsiyada dadweynaha ay baaritaan ku sameeyaan dhammaan carruurta aan wax akhrin karin heerka fasalkooda si loo ogaado astaamaha dyslexia. Baaritaankani ma aha baaritaan caafimaad (diagnosis). Ujeeddadiisu waa in lagu aqoonsado ardayda laga yaabo inay qabaan dyslexia. Waxaa samayn kara macallimiin ama shaqaalaha dugsiyada. Si loo ogaado baaxadda iyo darnaanta dhibaataada akhriska ilmaha, waxaa loo baahan yahay qiimeyn dhamaystiran. Qiimeynta dugsiyada ma sheegto dyslexia maadaama ay tahay baaritaan caafimaad; beddelkeeda, ardayga waxaa lagu dari karaa qayb naafonimo sida Naafonimada Waxbarashada Gaarka ah (Specific Learning Disability – SLD). Carruurta qaba dyslexia waa lagu dari karaa haddii ay buuxiyaan shuruudaha SLD.

Qiimeynta Dugsiga iyo Qiimeynta Gaarka ah

Qiimeynta dugsiyada waxay diiradda saartaa go'aaminta in ardaygu u qalmo Qorshaha Waxbarashada Gaarka ah (IEP) iyadoo lagu salaynayo sharciga IDEA. Badanaa dugsiyadu ma haystaan khabaro sameeya baaritaan caafimaad oo dyslexia ah. Qiimeyn gaar ah oo uu sameeyo khabiir maskaxda (neuropsychologist) ayaa la heli karaa si loo bixiyo diagnosis rasmi ah. Ogaanshaha dyslexia wuu ka duwan yahay u-qalmitaanka IEP. Dugsiyadu way tixgelin karaan ama way iska indho tiri karaan qiimeynta gaarka ah.

Qaybaha Lagu Qiimeeyo Dyslexia

DHAMMAAN qodobadan hoose waa in la tijaabiyaa:

- Habka dhawaaqyada (Phonological Processing)
- Magac-bixinta Degdegga ah (Rapid Automatic Naming)
- Akhriska Afka
- Xawaaraha hab-socodka maskaxda
- Dib-u-eegista diiwaannada dugsiyada
- Akhrinta ereyo aan macno lahayn
- Dib-u-eegista dhamaystiran oo taariikhda qoyska iyo tan dugsiyada ah
- Higgsaad
- Eray-bixin
- Tusaale qoraal
- Xirfadaha xisaabta
- Garaadka
- Akhrinta hal eray
- Fahamka Akhriska

Haddii Ilmahaygu Uusan u Qalmin IEP ama Qorshaha 504 Maxaa Dhacaya?

Haddii ardaygu uusan buuxin shuruudaha waxbarashada gaarka ah ama Qorshaha 504, sharciga Minnesota wuxuu farayaa in dugsiyada bixiyo faragelin akhris si loo dardar geliyo horumarka ardayga loona gaarsiyo heerka fasalkiisa. Haddii ardaygu uusan gaadhin heerka akhriska dhamaadka sanad dugsiyeedka, dugsiyada waa inuu sii wadaa faragelinta ilaa uu ardaygu gaaro heerka loo baahan yahay. Sharcigu sidoo kale wuxuu tilmaamayaa in arday lagu aqoonsaday inuusan wax akhrin karin heerka fasalka lagu siiyo waxbarid gaar ah oo ah mid dareen-badan, nidaamsan, taxane ah, isdaba-joog ah, isla markaana si cad loo fahmi karo.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/diagnosis>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriiirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Qaloocyada Dheelitirka iyo Darajoyinka

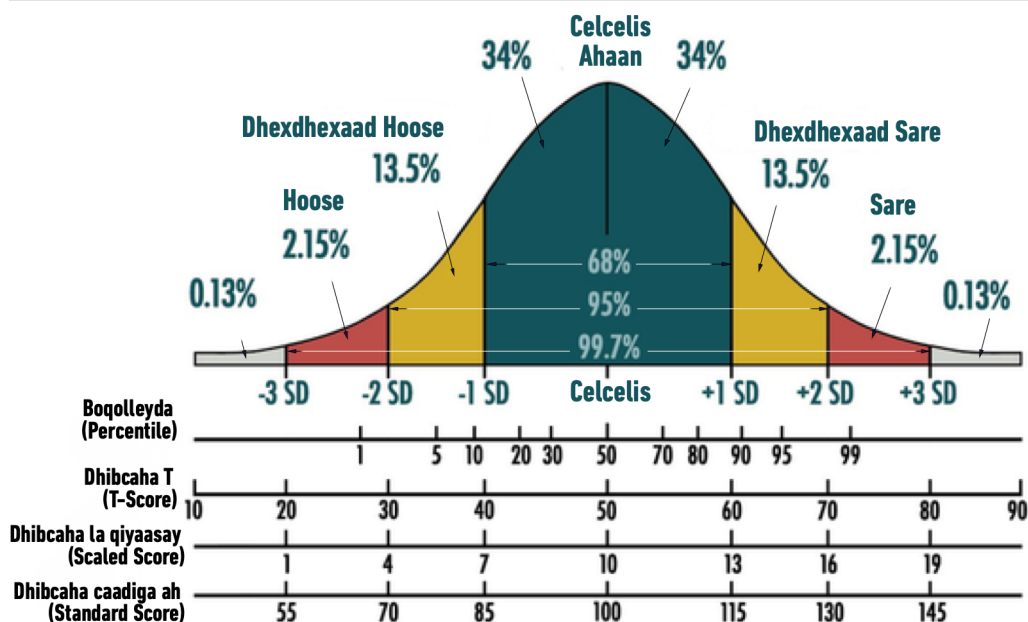
Fahamka Qaloocyada Dheelitirka (Bell Curves)

Qalooca dheelitirka waa sawir muujinaya halka waxqabadka ilmahaagu kaga jiro marka loo eego carruurta ay isku da'da yihiin. Fahamka sida loo akhriyo qalooca dheelitirka wuxuu kaa caawinayaa inaad si fiican u fahanto darajooyinka ilmahaaga. Marka la eego qalooca, bartamaha wuxuu matalaa celceliska (average ama mean). Darajooyinka u janjeedha bidix ama midig waxay muujinayaan in darajada ilmahaagu ka hooseeyso ama ka sarreyso celceliska. Darajooyinka aad uga fog bidix waa kuwa ugu hooseeya, halka kuwa aad uga fog midig ay yihiin kuwa ugu sarreeya.

Qalooca badanaa waxaa loo kala qaybiyaa qaybo. Qeexitaannada (sida celcelis, ka sarreeya celceliska, iwm) iyo xadka boqolleyda way kala duwanaa karaan iyadoo ku xiran tijaabada. Qayb kastaa waxay matalaysaa hal leexasho caadi ah (standard deviation) oo ka baxsan celceliska. Qaybta ugu weyn ee bartamaha ku taalla waxay u dhaxaysaa bidix iyo midig celceliska, waxayna matalaysaa qiyaastii 68% darajooyinka, taas oo caadi ahaan loo tixgeliyo heerka celceliska. Dhammaan qaybaha marka la isku daro waxay noqdaan 100%. Dhinac kasta oo qalooca ah wuxuu matalaa 50% darajooyinka. Marka aad ogaato darajooyinka ilmahaaga, waxaad awoodi doontaa inaad ogaato boqolleyda (percentile) isla markaana aad la barbardhigto carruurta kale.

Fahamka Evaluation Scores

Darajooyinka waxaa loo soo bandhigi karaa siyaabo kala duwan, oo ay ka mid yihiin boqolley (percentiles), T-scores, scaled scores, iyo standard scores. **T-scores** badanaa waxaa loo adeegsadaa cabbirrada dabecadda; waxay leeyihiin leexasho caadi ah oo ah 10 iyo celcelis ah 50. Ilmo leh T-score 40 wuxuu hal leexasho caadi ah ka hooseeyaa celceliska, halka T-score 60 uu hal leexasho caadi ah ka sarreeyo. Sidoo kale, scaled scores waxay leeyihiin celcelis ah 10 iyo leexasho caadi ah oo ah 3, halka standard scores ay leeyihiin celcelis ah 100 iyo leexasho caadi ah oo ah 15. **Scaled scores** badanaa waxay muujinayaan sida uu ardaygu uga shaqeeyay tijaabo-hoosaad (sub-test), halka **standard score** uu muujiyo waxqabad guud. Darajooyinkan waxaa loo adeegsadaa in lagu tixgeliyo kala duwanaanta adkaanta qaybaha kala duwan ee tijaabada. Sawirka hoose wuxuu kaa caawinayaa inaad fahanto sida darajooyinku isu barbar dhigaan. Celcelis, hoose, ama sarreeya —dhammaantood waxay ku xiran yihiin tijaabada gaarka ah.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Go'aaminta Adeegyada (IEP) iyo Waafajinta Waxbarasho (IEP/504) ee ku Salaysan Qiimeynta IEP-ga Hore ama Qorshaha 504

Ardayga: _____ Taariikhda Qiimeynta: _____

Aagga Dhibaatada (tusaale: walbahaar la xidhiidha imtixaannada waqtigoodu xadidan yahay)	Sida baahida loo daboolayo iyadoo loo marayo habayn ama waafajin waxbarasho ama adeeg: (tusaale: habayn)	Habayn ama Waafajin Waxbarasho ama Adeeg: (tusaale: ardayga waxaa loo oggolaanayaa waqti dheeraad ah si uu u dhammaystiro shaqooyinka fasalka, imtixaannada gaagaaban ama imtixaannada waaweyn – waqti labanlaab ah)	Yoolalka Adeegyada

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Go'aaminta Adeegyada (IEP) iyo Waafajinta Waxbarasho (IEP/504) ee ku Salaysan Qiimeynta IEP-ga Hore ama Qorshaha 504

Ardayga: _____ Taariikhda Qiimeynta: _____

Aagga Dhibaatada (tusaale: walbahaar la xidhiidha imtixaannada waqtigoodu xadidan yahay)	Sida baahida loo daboolayo iyadoo loo marayo habayn ama waafajin waxbarasho ama adeeg: (tusaale: habayn)	Habayn ama Waafajin Waxbarasho ama Adeeg: (tusaale: ardayga waxaa loo oggolaanayaa waqti dheeraad ah si uu u dhammaystiro shaqooyinka fasalka, imtixaannada gaagaaban ama imtixaannada waaweyn – waqti labanlaab ah)	Yoolalka Adeegyada

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Waafajin Waxbarasho oo Suurtagal ah

Ardaydu waxay heli karaan hoy sida qorshaha 504 ama IEP. Waxaa jira ilo badan oo online ah oo leh muunado la dejiyo. Bright Solutions for Dyslexia du waxay haysaa muuqaal aad u wanaagsan iyo qoraallo ku saabsan habaynta ardayga disleksiya qaba.

Waxaan soo jeedinaynaa in la eego IEP ama 504 qiimaynta meelaha daciifnimada. Isku day inaad wax ka qabato dhammaan meelaha walaaca leh ee adeegyada (IEP kaliya), tignoolajiyada caawinta, iyo/ama hoyga. Sidoo kale weydii ardaygaaga sida ay maalintoodu u egtahay iyo halganku waa maxay. Tixgeli sidoo kale caafimaadka maskaxda ee ilmahaaga.

Kuwani waa waafajin suurtagal ah. Baahidu way kala duwanaan doontaa marka ilmuhu da' yahay, ilmo kastana wuu ka duwan yahay. Waxaa jira talooyin dheeraad ah oo lagu bixinayo tusaalooyin ereyo kala duwan.

Guud:

- Ardaygu wuu / la shaqayn maayo mutadawiciinta waalidka.
- Ardaygu kama beddelan doono hawlo, su'aalo, ama imtixaan ardayda kale si loo qiimeeyo.
- Macallinku ma muujin doono darajooyin ama horumar, xataa magac la'aan.
- Ardaygu wuxuu heli doonaa fursad uu kaga qaybqaato koox xirfado bulsheed todobaadle ah oo lala yeesho asaag.
- Ardayga waxa la siin doonaa fadhiga hore ee fasalka oo ku xiga arday aamusan. (Tani waxay sidoo kale ka fogaan kartaa wax kasta oo kale oo jeedinaya.)
- Ardaygu wuxuu awood u yeelan doonaa inuu si cad u arko oo maqlo macallinka inta lagu jiro dhammaan waqtiga waxbaridda.
- Macallinka ayaa ka shaqayn doona sidii uu u yareyn lahaa waxyaabaha ka jeediya maqalka iyo muuqaalka.
- Ardayga waxaa loo ogolaan doonaa inuu "nasiyo" marka nasasho laga helo fasalka loo baahan yahay.
- Ardayga lagama qaban doono shirarka, feestada, iyo dhacdooyinka kale ee dugsiya inta lagu jiro maalinta dugsiya si uu u dhamaystiro shaqada.
- Dhacdooyinka gaarka ah, ama abaal-marinnada looma joojin karo tacliinta, ciqaabta, ama sababo anshaxeed oo ay ku jiraan shaqada ama yoolalka seegay ilaa aan laga hayn fasalka oo dhan.
- Ardayga laguma hayn doono qadada, jimicsiga, ama meelaha gaarka ah si uu u dhamaystiro hawl aan dhamaystirnayn ilaa arday ama waalid la codsado.
- Ardayga laguma hayn doono fasaxa si uu u dhamaystiro shaqada.
- Macallinka ayaa waalidiinta kala hadli doona waxyaabaha ardaygu u baahan yahay inuu dhamaystiro haddii aanay ku habboonayn wakhtiga fasalka caadiga ah.
- Xidhiidh kasta oo ka yimaada macalimiinta oo tilmaamaya baahida loo qabo in dib loo galo imtixaan, kedis, ama meelayn ama walaacyo la xidhiidha waxqabadka waa in lagu sameeyaa iimaylka waalidka/masuulka ee maaha in ardayga loo soo mariyo.
- Meelaynta, su'aalaha, ama imtixaanada leh darajo ____% ama ka yar dib looma soo celin doono. Shaqooyinka, su'aalaha, ama imtixaanada leh darajo ____% ah ama ka wanaagsan waa la soo celin karaa.
- Ardayga lama wici doono ilaa gacanta kor loo qaado ama ardaygu mutadawiciin.
- Ardayga lama waydiin doono inuu akhriyo qabow ama ku bixiyo jawaabo qoran fasalka hortiisa ilaa ardaygu iskaa wax u qabso ah mooyee.

- ❑ Maqnaanshaha kasta, ardayga waxa la siin doonaa ___ maalmood oo dheeraad ah (ka baxsan wakhtiga caadiga ah ee la siiyo si uu u dhamaystiro shaqada maqnaanshaha) si uu u soo gudbiyo shaqo si buundooyin buuxa ah.
- ❑ Markaad baranayso luqad labaad tixgeli ikhtiyaarada kale sida Luqadda Calaamadaha Ameerikaanka, u-dhigista fasalka labaad ee Gudbinta/Fail, ama ka dhaaf shuruudaha luqadda labaad.

Habaynta Maqalka:

- ❑ Macallinku wuu yarayn doonaa xidhiidhka afka ah marka loo baahdo. Macallinku wuxuu ku celin doonaa hadal hadal ah marka la weydiiyo.
- ❑ Macallinku wuxuu yarayn doonaa edbinta afka isagoo ka dhigaya tilmaamaha kooban oo isticmaalaya qaabayn muuqaal iyo xoojin. Waxa kale oo waxtar leh in la hakiyo marka la hadlayo si loogu oggolaado ardayga inuu socodsiiyo macluumaadka la bixiyay. Ardaygu waxa laga yaabaa inuu seego ereyada oo dhan ama wuu isku dari karaa ereyada marka la dhegaysanayo hadalka socda, gaar ahaan kuwa si degdeg ah u hadlaya.
- ❑ Ardayga waxa la siin doonaa (dhakhtarka hadalka cilmi-nafsiga dugsi) xeeladaha xusuusta maqalka (adoo isticmaalaya erayada iyo sawirrada labadaba) tixraac ahaan loogu isticmaalo fasalka. Tan waxa lagu hayn doonaa miiskiisa/keeda.
- ❑ Macallinka kaliya kuma bixin doono tilmaamaha shaqada-guriyeedka hadal ahaan. Tilmaamaha waxaa lagu ogeysiin doonaa waalidiinta (iyo ardayga) qoraal ahaan.
- ❑ Ardayga waxa la siin doonaa fadhi door ah oo fasalka dhexdiisa ah, kana fog wax ka jeedinta maqalka.
- ❑ Macallinka ayaa ku siin doona tilmaamo tallaabo tallaabo ah. Ardaygu si fiican uma raaco tilmaamaha talaabooyinka badan, taas oo caadi u ah dysleksiyada. Ardaygu si fiican buu u qabtaa 1-2 tilmaamood.

Tilmaamaha Fasalka:

- ❑ Marka loo baahdo, macallinka ardaygu wuxuu u kala jebin doonaa waxqabadyada tillaabooyin badan oo hal-tilaabo ah oo ay ku jiraan waxqabadyada shaqsi iyo koox yar.
- ❑ Macallinka ayaa bixin doona waxbarid koox yar, marka loo baahdo, akhriska.
- ❑ Tilmaamaha shaqooyinka, kediska, iyo imtixaanada ayaa afka lagu siin doonaa ardayga iyadoo la xaqiijinayo in ardaygu fahmayo tilmaamaha. Ardaygu waxa uu fahamkiisa ku xaqiijin doonaa calaamad afka ama muuqaal ah.
- ❑ U ogolow ardaygu inuu jawaabaha ka hadlo, marka loo baahdo, ie, imtixaanada higgada ama imtixaan qaadashada waqti dheer.
- ❑ Ardaygu wuxuu awood u yeelan doonaa inuu 2-3 daqiiqo nasasho ka qaato waxqabadyada halka uu dysleksigu caqabad ku yahay.

Shaqooyinka:

- ❑ Hawl kasta, su'aalo ama imtixaano kasta oo ardayga laga siiyo jawaab celin ama la waydiiyo inuu saxo, ardaygu wuxuu heli doonaa nuqul maran oo ah hawsha uu wax ku baranayo ama lagu saxayo. Ardayga lama waydiin doono inuu saxo ama wax ka barto imtixaan saxan ama saxsan, kedis, ama meelayn.
- ❑ Ardaygu waxa laga yaabaa inuu codsado in loo akhriyo tilmaamaha ku saabsan hawsha loo dirayo isaga/iyada.
- ❑ Shaqooyinka aan higgadu ahayn hadafka koowaad, qoraalka ardayga waa in lagu qiimeeyaa nuxurka ee maaha in lagu qiimeeyo higaada ama qalinka.

Ikhtiyaarada eray bixinta ee wakhti dheeri ah oo lagu dhamaystirayo hawsha:

- ❑ Ardaygu waxa uu codsan karaa 1 maalin oo dheeraad ah oo lagu meelaynayo. Waqti dheeri ah ayaa lagu siin karaa ogolaanshaha macalinka.
- ❑ Shaqooyin kasta oo maqan, macalinku wuxuu la soo geli doonaa ardayga wuxuuna siin doonaa 2 maalmood laga bilaabo wakhtigaas si uu u keeno shaqada bilaa ganaax.
- ❑ Waalidiinta iyo shaqaaluhu way wada xidhiidhi doonaan haddii dhammaystirka shaqadu ay noqoto arrin si loo go'aamiyo qorshe ku habboon iyo hirgelinta xeeladaha.
- ❑ Ardaygu kama beddelan doono hawlo, su'aalo, ama imtixaan ardayda kale si loo qiimeeyo. Ha soo bandhigin darajooyin ama horumar, xataa magac la'aan.

Ikhtiyaarada eray bixinta ee soo gaabin shaqada:

- ❑ Shaqooyinka la soo gaabiyo haddii loo baahdo.
- ❑ Marka loo baahdo, tirada su'aalaha/dhibaatooyinka shaqada waa la dhimi doonaa.
- ❑ Waalidiintu waxay soo gaabin karaan shaqada-guriyeedka marka loo baahdo waxayna la xiriiri doonaan macalinka marka iyo sababta shaqada loo gaabiyay.
- ❑ Marka lala tashado macalinka, ubadka ama waalidku waxay codsan karaan wakhti dheerad ah si ay u dhamaystiraan hawsha ama hawsha ama ay codsadaan beddelka ama dhimista shaqada guriga.

Guryaha Tijaabada:

- ❑ Marka la eego hawlaha wakhtiyaysan ee la xidhiidha akhriska tooska ah ama xisaabta, ardaygu wuu ka qayb qaadan doonaa hawsha, laakiin laguma qiimayn doono hawlahaan.
- ❑ Ardaygu waxa uu ka qayb gali doonaa oo kaliya imtixanaadka wakhtiga marka loo qabanayo ujeedooyinka la socodka horumarka.
- ❑ Ardaydu waxay heli doonaan wakhti dheeraad ah dhammaan imtixaanada (sida imtixaanada caadiga ah iyo qiimaynaha gobolka).
- ❑ Ardayga waxaa loo ogolaan doonaa wakhti dheeraad ah si uu u dhamaystiro qiimaynta fasalka, su'aalaha, ama imtixaanada (tusaale: double time).
- ❑ Ardayga waxaa loo ogolaan doonaa inuu galo imtixaano iyo su'aalo caadi ah oo ka baxsan goobta fasalka iyadoo la dheereynayo - ardaygu wuxuu weydiin doonaa macalinka haddii ardaygu rabo inuu ka faa'iideysto hoygan.
- ❑ Ardayga waxa loo ogolaan doonaa inuu ku qaato qiimaynta la jaanqaadaysa sida MCA iyo MAP goob koox yar oo wakhti dheer leh.
- ❑ Ardaygu wuxuu codsan karaa in macalinku u akhriyo tilmaamaha ama su'aalaha (marka laga reebo marka la mamnuucay, sida inta lagu jiro imtixaanka MCA ama MAP).

Shaqada Guriga:

- ❑ Ardayga waxaa loo ogol yahay xad _____daqiiqo ah ugu badnaan in lagu isticmaalo shaqada guriga iyada oo aan la ganaaxin. Waalidiintu waxay isticmaali karaan go'aan si ay u go'aamiyaan haddii ardaygu samayn karo wax ka badan ama ka yar shaqadiisa/iyada habeen la siiyay ganaax la'aan waxayna la xiriiri doonaan macalinka fasalka ee la xidhiidha qadarka shaqada guriga ee la dhammeeyey.
- ❑ Ardayga waa loo ogol yahay in uu u sheego qof weyn, kaas oo u qori doona isaga/iyada, si uu u dhammeeyo shaqada-guriyeedka - ilaa hadafka shaqada-gurigu aanu ahayn gacan qoraal.

Qoraal Gacan:

- ❑ Farta ardaygu waxa lagu qiimeyn doonaa oo kaliya shaqooyinka, su'aalaha, iyo imtixaanada si gaar ah loogu beegsanayo qoraalka ee ma aha hawlo, su'aalo, iyo imtixaano maaddooyin kale ah.
- ❑ Ardayga waxa lagu qiimayn doonaa nuxurka qoraalkiisa, ee laguma qiimayn doono higaada ama fartiisa (marka laga reebo: higgaaadda waxa laga yaabaa in lagu tixgeliyo fasallada sida Isbaanishka halkaas oo higgaaadu ay beddeli karto macnaha erayga ama Fanka Luuqadda marka uu dhammaystiro mashruuc muddo ah ama hawl qoraal ah halkaas oo tafatir badan laga filayo).
- ❑ Ardayga waxaa loo ogolaan doonaa inuu isticmaalo abka sida Dragon Dictation, Popplet, Padlet, iCard Sort, Co-Writer Universal, ama tignoolajiyada kale ee ay taageerto degmada dugsi si ay uga caawiso hawlaha qorista iyo abaabulka.

Higaada:

- ❑ Saddex imtixaan oo isku xigta oo higgaaad ah oo ardaygu helo buundooyinka 70% ama ka hooseeya ayaa kicin doona kulan kooxeed si looga hadlo imtixaanada higgaaadda beddelka ah.
- ❑ Macallinku ma qori doono darajo imtixaanka higgaaadda mana ku calaamadin doono ereyada X. Higgaaadda saxda ah waa in lagu ag qoraa kelmad khaldan.
- ❑ Higaada ardayga waxaa lagu qiimeyn doonaa imtixaanada higgaaada oo kaliya. Dhibcaha lagama qaadi doono higaada khaldan ama dib u noqoshada shaqooyinka aan ka ahayn su'aalaha higaada ama imtixaanada.
- ❑ Ardayga laguma qiimayn doono higaada.

Akhriska:

- ❑ Ardayga loogama baahna inuu wax ku akhriyo fasalka hortiiisa. Ardayga waxa kaliya loogu yeedhi doonaa inuu kor wax u akhriyo haddi uu isagu/iyada is xilqaamo. Waxa ka reebban fasalka wax-akhriska marka uu la joogo kooxdiisa diyaargarowga wakhtigaas oo ardayga loogu yeedhi karo inuu wax akhriyo.
- ❑ Ardayga waxaa loo ogolaan doonaa inuu isticmaalo buugaag maqal ah oo ay ku jiraan Learning Ally ama Buugaag-wadaag si uu wax u akhriyo, oo ay ku jirto marka uu akhrinayo aamusnaanta.

Xusuusin/Akhrinta:

- ❑ Ardayga waxaa la siin doonaa ikhtiyaar uu ku doorto hawlo xusuusta gaaban ama beddelka ah.
- ❑ Ardayga waxaa loo ogolaan doonaa inuu akhriyo wax kasta oo la soo gaabiyo ama beddelka ah ee ka fog asxaabta lamana ciqaabi doono ereyada khaldan ee uu ku dhawaaqo.
- ❑ Ardaygu maaha inuu ku xafido luuqad aan Ingiriisi ahayn marka laga reebo fasalkiisa luqadda kale.

Xisaab:

- ❑ Ardayga waxaa loo ogolaan doonaa shaxda isku dhufashada iyo agabka araga ee kale ee laxidhiidha imtixaanada xisaabta, su'aalaha, iyo shaqooyinka.
- ❑ Macallinka ayaa ku siin doona boos ku filan xaashida shaqada, su'aalaha, iyo imtixaanada ardaygu si uu u safto dhibkiisa/keeda una xalliyo.
- ❑ Ardayga waxaa loo ogolaan doonaa inuu isticmaalo xisaabiyaha.

Agabka, Gargaarka iyo Wax-barashada:

- ❑ Ardaygu wuxuu awoodi doonaa inuu galo oo isticmaalo google read/write.
- ❑ Sida loo baahdo, ardayga waxaa la siin doonaa jadwal muuqaal ah/liiska hawsha.
- ❑ Ardayga waxa la siin doonaa qoraalo habaysan ama qalfoof ah, si loo yareeyo mugga qoraalka.
- ❑ Iska yaree/ baabi'inta koobiynta hawlaha.

Ikhtiyaarada eray bixinta ee qoraalada fasalka iyo hagaha waxbarashada:

- ❑ Ardayga waxaa la siin doonaa koobiga dhameestiran ee qoraalada kasta ee fasalka bilowga fasalka.
- ❑ Ardayga loogama baahna inuu soo koobiyo qoraalada oo haddii qoraalada la darajeeyo, ardayga waxa loo ogolaan doonaa inuu keeno qoraalada dhamaystiran ee fasalkiisa/keeda.
- ❑ Ardayga waxa la siin doonaa hage waxbarasho oo dhamaystiran ama waxa la siin doonaa hage uu ku buuxinayo hage arday kasta. Haddii hagaha waxbarashada la darajeeyo, ardaygu waxa loo ogolaan doonaa inuu keeno nuqulka la bixiyay ama la hagayay ee darajada.
- ❑ Ardayga waxa la siin doonaa jaantuska xarafka hawlo/imtixaanaadka, sida imtixaanada higgada, halkaas oo samaynta xarafku saamayn ku yeelan karto darajada.
- ❑ Ardayga waxaa loo ogolaan doonaa inuu iPad-kiisa ka dhegeysto buugaagta inta lagu jiro waqtiga wax-akhrinta ee bilaashka ah (laakiin sidoo kale waxay heli doonaan ikhtiyaarka ah inuu akhriyo buug jireed).
- ❑ Ardayga waxaa la siin doonaa fursad uu ku helo tignoolajiyada caawinta abaabulka, akhriska iyo qorista.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/accommodations>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Himilooyinka SMART

Mashiin ay Turjumtay Google
(Machine Translated by Google)

Markaad samaynayso Qorshaha Waxbarashada Shakhsi ahaaneed (IEP) waa muhiim inaad ku adkaysato in degmadaadu isticmaasho yoolalka SMART. Hadafyada SMART waa yoolal gaar ah, la cabbiri karo, la gaari karo, natiijooyin ku jihaysan, iyo waqti ku xiran. Hadafyada SMART waxay u oggolaanayaan waalidiinta iyo macalimiinta labadaba inay si cad u ogaadaan waxa ilmuhu ka filayo waxbarasho sanadka hadda socda waxayna ogolaadaan kormeer sax ah oo horumarka ah. Hadafyada SMART waa inay noqdaan yoolal macquul ah oo ilmahaagu awoodi doono inuu gaaro oo kaa caawiyo yaraynta farqiga u dhexeeya ilmahaaga iyo facooda ay isku da'da yihiin. Yoolalkan waxa kale oo lagu magacaabi karaa yoolal sannadle ah. Lyadoo aan loo eegin magaca, dhammaan yoolalku waa inay noqdaan yoolal SMART ah. Hoos waxaa ku yaal jaantus wata tusaalayaal ahdaafta iyo yoolalka caqliga leh ee aan buuxin heerkan.

HEERKA CASRI AH	Qeexid	Tusaale ee aan caqli-gal ahayn	Tusaale Hadafka SMART
Gaar ah	The yool gaar ahaan magacyo ah la beegsaday xirfad ama aagga ee walaac iyo waa maxay ah la filayo natiijooyin noqon doona. Tani waa aad faahfaahsan.	Sam doono akhri dh aqso badan by ah dhamaad ee labaad darajo ka badan isaga sameeyey gudaha ah dhici.	Sam ee heerka akhriska ayaa doona wanaajiso laga bilaabo 35 wpm gudaha ah dhicid ee fasalka 2aad ilaa 55 wpm by ah gu' fasalka 2aad.
La qiyaasi karo	Hadafka ayaa ku siin doona heerar gaar ah oo la cabbiri karo. Tan waxa lagu samayn karaa iyada oo loo marayo imtixaanno heersare ah, baadhitaano, ama cabbiraadda manhajka.	Sam doono ku qor fasalka heerk.	Sam waxay awood u yeelan doontaa inay qoraan 3 cutub, adoo isticmaalaya habboon xarakayn, leh ka yar in ka badan 5 khalad by gu' sanadka 2021.
La gaari karo	The gool dhigay by kooxda IEP waa la gaadhay iyo waaqici ah waayo kaaga ilmo halka weli samaynta ku filan horumar.	Sam doono sayid kiisa isugeyn, kala goyn, isku dhufasho, iyo qaybsanaan xaqqiyooyinka.	Sam awood u yeelan doonaan in ay bataan tirooyinka 1 ilaa 10, oo leh 90% sax ah, by gu' sanadka 2022.
Natiijooyin ka Hanuunsan	The yool siinayaa cad filashooyinka ee waa maxay kaaga ilmo waa la filayo in la fuliyo inta lagu guda jiro ah dugsiga sanad.	Sam doono hawlgelin gudaha wada hadal leh facooda.	Sam doono hawlgelin 3 daqiiqo gudahood wada hadal leh kiisa facooda, 4 jeer todobaadkii by Maarso sanadka 2021.
Waqti ku xiran	Waxaa jira gaar ah waqti shuruudaha waayo mid walba hadafka in la gaaro. The yool sidoo kale liis gareyn doona Goorma iyo sidee inta badan horumar la socodka waa in la sameeyaa.	Sam awoodi doona inuu wax akhriyo kiisa aragga ereyo iyadoo 85% sax ah 9 ka mid ah 10kii qiimayn.	Sam awoodi doona inuu wax akhriyo darajo heerk aragga erayada, oo leh 85% sax ah , oo ku saabsan 9 ee 10 akhriska qiimaynta , by Laga yaabaa sanadka 2023.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/binders>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

Sharciga Gobolka iyo Xeerrarka Maamulka Minnesota ee Hadda

Xeerrarka Maamulka Minnesota ee u-qalanka IEP:

- Minnesota Administrative Rule 3525.1341: Xeerran wuxuu raacayaa sharciga federaalka ee IDEA, wuxuuna qeexayaa shuruudaha u-qalanka Naafonimada Waxbarashada Gaarka ah (Specific Learning Disability). Ilmuhu wuxuu u qalmi karaa laba siyaabood: (1) Haddii darajadiisu hoos uga dhacdo celceliska 1.75 leexasho caadi ah; ama (2) Haddii horumarkiisu yahay mid aan ku filnayn. Ilmuhu waa inuu buuxiyaa shuruudaha ku xusan Qodobka 2, A, B, C, iyo D.
- Minnesota Administrative Rule 3525.1354: “Ka-reebidda Kooxda ee Go’aanka U-qalanka”: Kooxdu waxay go’aamin kartaa in ardaygu u qalmo waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira haddii uu leeyahay naafo u baahan waxbarasho gaar ah, xitaa haddii uusan buuxin dhammaan shuruudaha gaarka ah ee ku xusan qaybo ka mid ah 3525.1325 ilaa 3525.1345 iyo 3525.2335.
- Cutubka 3525 – Carruurta Naafada ah: “Naafonimada waxbarashada gaarka ah” waxaa loola jeedaa cilad ku timaadda hal ama dhowr hab-fikir oo maskaxeed oo aasaasi ah kuwaas oo ku lug leh fahamka ama adeegsiga luuqadda (hadal ama qoraal), taasoo ka muuqan karta awood-darro ku timaadda dhageysiga, fikirka, hadalka, akhriska, qorista, higgsaadda, ama xisaabinta; waxaana ka mid ah xaalado sida dhibaatooyinka aragga ee garashada, dhaawaca maskaxda, shaqo-xumo maskaxeed oo fudud, disleksiya (dyslexia), iyo aphasia horumarineed.

Sharciga Gobolka Minnesota (MN Statutes):

- 125A.01 Waxay qeexaysaa disleksiya (dyslexia).
- 120B.12 Sharciga READ Act: Yoolka akhriska iyo faragelinta. Ujeeddadu waa in dhammaan carruurta Minnesota ay akhriyaan heerka fasalka ama ka sarreeya sanad kasta, laga bilaabo kindergarten.
- 120B.123 Hirgelinta READ Act: Barnaamijyo iyo taageero ay oggolaatay Waaxda Waxbarashada Minnesota (MDE).
- 125A.56, Subd. 1 Waxbarid kale oo la siinayo ilmuhu haddii uusan akhrin heerka fasalka.
- 122A.092 Tababarka macallimiinta ee dyslexia iyo akhriska ku salaysan caddayn.
- 120B.122 Khabiirka Disleksiya ee Waaxda Waxbarashada Minnesota.
- 120A Xeerka Waxbarashada Minnesota
- 120A.03 Qoraalka Himilada Waaxda Waxbarashada Minnesota.

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo <https://www.decodingdyslexiamn.org/mn-rules-statues>

Macluumaadka la bixiyay maaha, oo aan loogu talagalay, ka dhigan talo sharci. Dhammaan macluumaadka, waxa ku jira, iyo agabka, oo ay ku jiraan cid saddexaad, ayaa loogu talagalay ujeedooyin macluumaad guud oo keliya. Waa inaad la xiriirtaa qareenkaaga si aad talo uga hesho arrin kasta oo sharci ah.

**WAAXDA WAXBARASHADA EE MAREYKANKA
XAFIISKA WAXBARASHADA GAARKA AH IYO ADEEGYADA DHAQANAANINTA**

KAALIYE XOGHAYAHA

Oktoobar 23, 2015

Saaxiibka qaaliga ah:

Xaqiijinta waxbarasho tayo sare leh oo loogu talagalay carruurta naafada ah ee waxbarashada gaarka ah waa mas'uuliyad muhim ah dhammaanteen. Waxaan maanta u qorayaa in aan si gaar ah diiradda u saaro baahiyaha waxbarasho ee gaarka ah ee carruurta qaba dysleksi, dyscalculia, iyo dysgraphia, kuwaas oo ah shuruudo u qalmi kara ilmo ahaan naafu waxbarasho oo gaar ah sida hoos timaada Sharciga Waxbarashada Shaqsiyaadka Naafada ah (IDEA). Xafiiska Waxbarashada Gaarka ah iyo Adeegyada Dhaqancelinta (OSERS) ayaa ka helay isgaarsiinta daneeyayaasha, oo ay ku jiraan waalidiinta, kooxaha u doodista, iyo ururada naafada qaranka, kuwaas oo aaminsan in gobolka iyo hay'adaha waxbarashada maxalliga ah (SEAs iyo LEAs) ay ka caga jiidayaan inay tixraacaan ama isticmaalaan dysleksi, dyscalculia, iyo dysgraphia ee qiimaynta, go'aaminta u-qalmitaanka, ama horumarinta barnaamijka waxbarashada gaarka ah (IEP) ee hoos yimaada IDEA. **Ujeedada warqadan waa in la caddeeyo in aysan jirin wax IDEA ah oo mamnuucaya isticmaalka ereyada dysleksi, dyscalculia, iyo dysgraphia ee qiimeynta IDEA, go'aaminta u-qalmitaanka, ama dokumentiyada IEP.**

Marka loo eego IDEA iyo xeerarkeeda dhaqangelinaya "naafu waxbarasho oo gaar ah" waxaa lagu qeexay, qayb ahaan, sida "xanuunka mid ama in ka badan oo ka mid ah hababka cilmi nafsiga ee aasaasiga ah ee ku lug leh fahamka ama isticmaalka luqadda, hadalka ama qoraalka, taas oo laga yaabo inay isku muujiso mid aan qummanayn. kartida aad ku dhegaysato, u fakarto, ku hadasho, wax u akhrido, qorto, higgada, ama xisaabinta xisaabeed, oo ay ku jiraan xaalado ay ka mid yihiin naafanimada garashada, dhaawaca maskaxda, hawl-gabka ugu yar ee maskaxda, *dysleksi*, iyo aphasia korriinka." Eeg 20 USC §1401(30) iyo 34 CFR §300.8(c)(10) (xoojinta lagu daray). Iyadoo xeerarkeena fulinta ay ka kooban yihiin liiska xaaladaha hoos yimaada qeexitaanka "naafada waxbarashada gaarka ah," oo ay ku jirto dysleksi, liisku maaha mid dhamaystiran. Si kastaba ha ahaatee, iyada oo aan loo eegin haddii ilmuhu qabo dysleksi ama xaalad kale oo si cad loogu daray qeexitaanka "naafada waxbarashada gaarka ah," ama uu leeyahay xaalad sida dyscalculia ama dysgraphia aan liiska si cad marka loo eego qeexitaanka, LEA waa in ay samayso qiimayn si waafaqsan 34 CFR §§300.304-300.311 si loo go'aamiyo in ilmuhu buuxiyo shuruudaha naafanimada waxbarashada gaarka ah ama mid ka mid ah naafanimada kale ee ku taxan 34 CFR §300.8, kaas oo fulinaya qeexida IDEA ee "ilmaha naafada ah."

Ardayda u baahan karta taageero tacliin iyo anshax oo dheeraad ah si ay ugu guulaystaan jawi waxbarasho guud, dugsiyadu waxay dooran karaan inay hirgeliyaan nidaam taageerooyin kala duwan leh (MTSS), sida ka jawaabista faragelinta (RTI) ama faragelinta dhaqanka togan iyo taageerooyinka (PBIS). MTSS waa hab dugsiyeedka oo dhan kaas oo wax ka qabta baahiyaha ardayda oo dhan, oo ay ku jiraan ardayda halganka ku jirta iyo ardayda naafada ah, oo isku dara qiimaynta iyo faragelinta nidaamka hab-waxbarasho iyo hab-dhaqan heerar badan ah si kor loogu qaado guusha ardayga loona yareeyo dabecadaha dhibaataada.

MTSS, oo ay ku jiraan cilmi-baaris, faragelin ku salaysan cilmi-baaris, ayaa sidoo kale loo isticmaali karaa in lagu aqoonsado carruurta looga shakisan yahay inay qabaan naafonimo gaar ah. Iyada oo leh waxbarasho heerar badan leh.

400 MARYLAND AVE., SW WASHINGTON, DC 20202-2600 www.ed.gov

Hadafka Wasaaradda Waxbarashadu waa in ay kor u qaaddo guusha ardayga iyo u diyaargarowga tartanka caalamiga ah iyada oo loo marayo kobcinta heerka sare ee waxbarashada iyo hubinta helitaan siman.

Bogga 2 – Saaxiibka qaaliga ah: Hanuuninta Dysleksi

qaab dhismeedka, dugsiyadu waxay aqoonsadaan ardayda khatarta ugu jira natiijooyinka waxbarasho liidata, oo ay ku jiraan kuwa laga yaabo inay qabaan dysleksi, dyscalculia, ama dysgraphia; la socdaan horumarkooda; bixiyaan faragelin ku salaysan caddayn; oo hagaaji xoojinta iyo dabeecadda faragelintaas iyadoo ku xiran ka jawaab celinta ardayga. Carruurta aan, ama ugu yar, ka jawaabin faragelinta waa in loo gudbiyaa qiimeyn si loo go'aamiyo haddii ay u qalmaan waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xiriira (34 CFR §300.309(c)(1)); iyo carruurta si fudud ugu baahan waxqabadyo xooggan oo muddada-gaaban ah ayaa laga yaabaa inay sii wadaan helitaanka waxqabadyadaas. OSERS waxay xasuusinaysaa SEAs iyo LEAs hagitaan hore oo ku saabsan isticmaalka MTSS, oo ay ku jirto RTI, iyo qiimaynta wakhtiga, 1 gaar ahaan in waalidku codsan karo qiimaynta hore wakhti kasta si loo go'aamiyo haddii ilmuhu yahay ilmo naafo ah sida hoos timaada IDEA (34 CFR). §300.301(b)), iyo isticmaalka MTSS, sida RTI, looma isticmaali karo in dib loo dhigo ama lagu diido qiimayn buuxda iyo mid shakhsi ahaaneed sida hoos timaada 34 CFR §§300.304-300.311 ee a ilmaha looga shakisan yahay inuu naafo yahay.

Marka la go'aaminayo in ilmuhu qabo naafo sida hoos timaada IDEA, oo ay ku jirto naafo waxbarasho oo gaar ah, oo uu xaq u leeyahay in uu helo waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha naafonimadaas awgeed, LEA waa in ay samayso qiimayn dhamaystiran oo hoos timaada §300.304, taas oo u baahan isticmaalka qalab qiimayn kala duwan iyo xeelado si ay u ururiyaan la xidhiidha hawlaha, koritaanka, iyo macluumaadka tacliimeed ee ilmaha. Macluumaadkan, oo ay ku jiraan macluumaadka uu bixiyay waalidku, ayaa laga yaabaa inay gacan ka geysato go'aaminta: 1) haddii ilmuhu yahay ilmo naafo ah; iyo 2) waxa ku jira IEP-ga ubadka si ay awood ugu siiso ubadku in uu ku lug yeesho, oo uu horumar ka sameeyo, manhajka waxbarashada guud. 34 CFR §300.304(b)(1). Sidaa darteed, macluumaadka ku saabsan dhibaatooyinka waxbarasho ee ubadka, oo ay ku jiraan soo bandhigida dhibaatooyinka la xiriira akhriska, xisaabta, ama qorista, ayaa muhiim u ah go'aaminta nooca iyo xadka naafada iyo baahiyaha waxbarasho ee ubadka. Intaa waxaa dheer, shuruudo kale ayaa lagu dabaqi karaa si loo go'aamiyo in ilmuhu leeyahay naafo waxbarasho oo gaar ah. Tusaale ahaan, kooxda go'aamisa u-qalmitaanka waxay tixgalinaysaa in ilmuhu aanu si ku filan u gaadhin da'da ubadka ama uu la kulmayo heerarka heerka fasalka uu Gobolku ansixiyay marka la siiyo khibrado waxbarasho iyo tilmaamo ku haboon da'da ilmaha ama heerarka Gobolka ee khuseeya meelaha la xidhiidha akhriska, xisaabta, iyo odhaah qoraal ah. Kooxdu waa inay sidoo kale go'aamiso in guuldarrada ubadku aanay sabab u ahayn la'aanta tilmaamaha ku haboon ee akhriska ama xisaabta. 34 CFR §300.309 (a) (1) iyo (b). Qaybta 300.311 waxa ay ka kooban tahay shuruudaha caddaynta gaarka ah ee go'aaminta u-qalmitaanka ubadka sida ilmo qaba naafo waxbarasho oo gaar ah, oo ay ku jiraan dukumeentiyada macluumaadka kor lagu sharaxay. Sidaa darteed, waxaa jiri kara xaalado ay waalidka ilmaha iyo kooxda xirfadlayaasha ah ee mas'uulka ka ah go'aaminta in ilmuhu leeyahay naafo waxbarasho oo gaar ah ay u arki karaan inay waxtar leedahay in lagu daro macluumaadka ku saabsan xaaladda gaarka ah (tusaale, dysleksi, dyscalculia, ama dysgraphia) sida xaaladaasi ula xidhiidho go'aaminta u-qalmitaanka ubadka. 34 CFR §§300.306 (a) (1), (c) (1) iyo 300.308.

¹ *Eeg* OSEP Memo 11-07 (Janaayo 21, 2011) ee laga heli karo:

www.ed.gov/policy/speced/guid/idea/memosdcltrs/osep11-07rtimemo.pdf Hoosta 34 CFR §300.307(a)(2)-(3), qayb ahaan

shuruudaha lagu go'aaminayo in ilmuhu leeyahay naafo waxbarasho oo gaar ah, Dawladuhu waa inay oggolaadaan isticmaalka a

hab ku salaysan jawaabta ubadka ee cilmi-baadhiseed, faragelinta ku salaysan cilmi-baarista, oo laga yaabo inay oggolaato isticmaalka kale habab kale oo cilmi-baaris ku salaysan si loo gaaro go'aankan.

Daneeyayaasha ayaa sidoo kale codsaday in SEAs iyo LEAs ay leeyihiin siyaasado meesha u ogolaanaya isticmaalka ereyada dysleksi, dyscalculia, iyo dysgraphia ee IEP ilmaha, haddii qiimaynta dhamaystiran ee ilmaha ay taageerto isticmaalka ereyadan. Ma jiro wax ku jira IDEA ama xeerarkeena fulinta oo mamnuucaya in lagu daro shuruuda saldhiga u ah go'aaminta naafanimada ubadka ee IEP-ga ubadka. Intaa waxa dheer, IEP waa in uu wax ka qabtaa baahiyaha ilmaha ee ka dhasha naafanimada ubadka si ay ugu suurtagasho ubadku in uu si ku haboon ugu hormaro gaadhista yoolkiisa sanadlaha ah ee IEP iyo in uu awood u yeesho in ubadku ka qayb qaato, horumarna ka sameeyo, manhajka waxbarashada guud. 34 CFR §§300.320 (a) (1), (2), iyo (4). Sidaa darteed, haddii disleksiya ilmaha, dyscalculia, ama dysgraphia ay tahay xaalada aasaaska u ah go'aaminta in ilmuhu leeyahay naafo waxbarasho oo gaar ah, OSERS waxay aaminsan tahay inay jiri karaan xaalado ay Kooxda IEP go'aamin karto in shaqaalaha ka mas'uulka ah fulinta IEP u baahan tahay in aad wax ka ogaato xaaladda hoose ee naafanimada ubadka (tusaale, in ilmuhu ku liito xirfadaha xallinta ee natiijada ka dhalatay dysleksiya ilmaha). Marka loo eego 34 CFR §300.323(d), IEP-ga ubadka waa in uu ahaado mid ay heli karaan macalinka waxbarashada caadiga ah iyo shaqaale kasta oo kale oo dugsi oo mas'uul ka ah hirgelintiisa, waana in shaqaalahan lagu wargeliyaa mas'uuliyadhooda gaarka ah ee la xiriira hirgelinta IEP iyo meelaha gaarka ah, wax ka beddelka, iyo taageerooyinka ay tahay in la siiyo ilmaha si waafaqsan IEP. Sidaa darteed, OSERS waxay ku celinaysaa in aanay waxba ka jirin IDEA ama qawaaniintayada fulinta ee ka mamnuucaya kooxaha IEP inay tixraacaan ama isticmaalaan dysleksi, dyscalculia, ama dysgraphia ee IEP-ga ilmaha.

Daneeyayaasha ayaa codsaday in OSERS ay siiso SEAs iyo LEAs hage dhamaystiran oo loogu talagalay hoyga 2 ee inta badan la isticmaalo ee fasalka ee ardayda qaba naafo waxbarasho oo gaar ah, oo ay ku jiraan dysleksi, dyscalculia, iyo dysgraphia. IDEA kama amarto adeegyada ama hoyga in la siiyo caruur gaar ah iyadoo lagu salaynayo kaliya qaybta naafanimada ee ubadka lagu kala saaray, ama xaalada gaarka ah ee salka ku haysa kala soocida naafada ubadka. Xafiiska Barnaamijyada Waxbarashada Gaarka ah (OSEP) wuxuu maalgeliyaa shabakad ballaaran oo xarumo gargaar farsamo ah oo horumariya agabka iyo agabka lagu taageerayo Gobollada, degmooyinka dugsiyada, dugsiyada, iyo macallimiinta si loo horumariyo bixinta adeegyada carruurta naafada ah, oo ay ku jiraan agabka isticmaalka hoy. Waaxda Waxbarashada ee Maraykanku ma amro isticmaalka, ama taageerto waxa ku jira, alaabtan, adeegyadan, agabkan, iyo/ama agabkan; si kastaba ha ahaatee, Dawladaha iyo LEAs waxa laga yaabaa inay rabaan inay caawimo ka raadsadaan hay'ado ay ka mid yihiin Xarunta Qaranka ee Faragelinta Degdega ah ee laga helo: <http://www.intensiveintervention.org>, Xarunta Macluumaadka Waalidka iyo Khayraadka laga heli karo: <http://www.parentcenterhub.org>, iyo Xarunta Qaranka ee Agabka Waxbarasho ee La Heli Karo oo laga heli karo: <http://aem.cast.org/>. Si aad u hesho liis dhamaystiran oo ah xarumaha caawimada farsamada ee ay bixiso OSEP fadlan eeg: <http://ccrs.osepideasthatwork.org/>.

Marka la fulinayo shuruudaha IDEA ee kor looga hadlay, OSERS waxay ku dhiirgelisaa Badaha iyo LEAs inay tixgeliyaan xaaladaha ay ku habboon tahay in la isticmaalo ereyada dysleksi, dyscalculia, ama dysgraphia si ay u qeexaan oo ay wax uga qabtaan baahiyaha gaarka ah ee ilmaha, la aqoonsaday iyada oo loo marayo qiimaynta, u-qalmitaanka, iyo dukumentiyada IEP. OSERS waxay sii dhiirgelinaysaa Dawladaha inay dib u eegaan siyaasadahooda,

Bogga 4 – Saaxiibka qaaliga ah: Hanuuninta Dysleksi

habraacyada, iyo dhaqamada lagu hubinayo in aanay mamnuucin isticmaalka ereyada dysleksi, dyscalculia, iyo dysgraphia ee qiimaynta, u-qalmitaanka, iyo dukumentiyada IEP. Ugu dambeyntii, hubinta bixinta waxbarashada guud ee ku habboon ee bilaashka ah, OSERS waxay ku dhiirigelisaa Badaha inay xasuusiyaan LEAs muhiimadda ay leedahay wax ka qabashada baahiyaha waxbarasho ee gaarka ah ee carruurta qaba naafonimada waxbarashada gaarka ah ee ka dhalatay dysleksi, dyscalculia, iyo dysgraphia inta lagu jiro shirarka Kooxda IEP iyo kulammada kale waalidiinta hoos yimaada IDEA.

Waxaan rajeynayaa in caddayntan ay waxtar u leedahay waalidiinta iyo dhakhaatiirta labadaba si loo hubiyo waxbarasho tayo sare leh oo loogu talagalay carruurta naafada ah ee waxbarashada gaarka ah, oo ay ku jiraan carruurta qaba dysleksi, dyscalculia, iyo dysgraphia. Haddii aad hayso su'aalo dheeraad ah ama faallooyin, fadlan u soo dir sld@ed.gov.

Si daacad ah,

/s/

Michael K. Yudin

**WAAXDA WAXBARASHADA EE MAREYKANKA
XAFIISKA WAXBARASHADA GAARKA AH IYO ADEEGYADA DHAQANAANINTA**

November 16, 2015

Saaxiibka qaaliga ah:

Xaqiijinta in dhammaan carruurta, oo ay ku jiraan carruurta naafada ah, lagu hayo heerar waxbarasho oo adag iyo rajooyin sare waa mas'uuliyad la wadaago dhammaanteen. Si loo hubiyo in carruurta naafada ah lagu hayo rajooyin sare oo ay si macno leh u heli karaan heerarka nuxurka tacliineed ee Gobolka, waxaan u qornaa si aan u caddayno in barnaamijka waxbarashada gaarka ah (IEP) ee ubadka u qalma ee naafada ah sida uu dhigayo Sharciga Waxbarashada Shaqsiyaadka Naafada ah. (IDEA) waa in ay la socotaa heerarka tasmada akadeemiyadeed ee Gobolka ee darajada ubadku ku qoran yahay. ¹ Cilmi baaris ayaa muujisay in carruurta naafada ah ee ku dhibtoonaya akhriska iyo xisaabta ay si guul leh u baran karaan nuxurka heerka fasalka ayna sameeyaan horumar tacliineed oo la taaban karo marka la bixiyo tilmaamo, adeegyo, iyo taageero ku habboon. ² Beddelkeeda, rajada hoose waxay u horseedi kartaa carruurta naafada ah inay helaan caqabado yar waxbarid ka tarjumaysa ka hooseeya heerarka heerka fasalka, oo aan baranaynin waxay yihiin waxay u baahan yihiin inay ku guuleystaan darajada ay ku qoran yihiin.

Tiirka IDEA waa ubad kasta oo xaqa u leh oo naafada ah in uu helo waxbarasho guud oo ku haboon oo lacag la'aan ah (FAPE) taas oo xooga saaraysa waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha ee loogu talagalay in lagu daboolo baahiyaha gaarka ah ee ubadka oo u diyaariya ubadka waxbarasho dheeri ah, shaqo, iyo nolol madaxbannaan. 20 USC §1400(d)(1)(A). Sida ku cad IDEA, gaadhiga koowaad ee bixinta FAPE waa iyada oo loo marayo IEP si habboon loo horumariyey oo ku salaysan baahiyaha gaarka ah ee ilmaha. IEP-ga waa in uu ku xisaabtamaa heerka uu hadda joogo ee guusha waxbarasho iyo waxqabadka shaqada, iyo saamaynta naafanimada ubadkaas ku leedahay ku lug lahaanshaha iyo horumarka manhajka waxbarashada guud. Hadafyada IEP waa inay la jaanqaadaan heerka nuxurka heerka fasalka ee dhammaan carruurta naafada ah. Gobolka, si kastaba ha ahaatee, sida laga wada hadlay

¹ Wasaaraddu waxay go'aamisay in dukumeentigani yahay "dokumenti hagitaan muhiim ah" oo hoos yimaada Xafiiska Warbixinta ugu dambeysa ee Maamulka iyo Miisaaniyadda ee Habdhaqanka Hagida Wanaagsan ee Wakaalada, 72 Fed. Reg. 3432 (Jan. 25, 2007), laga heli karo www.whitehouse.gov/sites/default/files/omb/fedreg/2007/012507_good_guidance.pdf. Ujeedada tilmaantan waa in la siiyo gobolka iyo wakaalada waxbarashada maxalliga ah (LEAs) macluumaadka si ay uga caawiyaan kulanka waajibaadkooda hoos yimaada IDEA iyo xeerarkeeda fulinta ee horumarinta IEPs ee carruurta naafada ah. Tilmaamahan ma soo rogayaan wax shuruudo ah oo ka baxsan kuwa looga baahan yahay sharciga iyo qawaaniinta khuseeya. Waxaa ma abuurto ama ma siinayso wax xuquuq ah ama qofna. Haddii aad xiisaynayso inaad ka faallooto tilmaantan ama haddii waxaad haysaa su'aalo kale oo aan halkan laga jawaabin, fadlan iimayl u dir iepgoals@ed.gov ama noogu soo qor kuwan soo socda cinwaanka: Waaxda Waxbarashada Mareykanka, Xafiiska Waxbarashada Gaarka ah iyo Adeegyada Dhaqancelinta, 550 12th Street SW., Qolka PCP 5139, Washington, DC 20202-2600.

² Dood cilmi-baadhistan eeg *Hagaajinta Horumarka Waxbarasho ee Dadka Danyarta ah; Caawinta ku socota Dawladaha Waxbarashada Carruurta Naafada ah*, Xeerka kama dambaysta ah, 80 Fed. Reg. 50773, 50776 (Aug. 21, 2015).

Bogga 2 – Saaxiibka qaaliga ah

bogga shanaad, waxaa loo ogolyahay in uu qeexo heerarka horumarka tacliimeed ee beddelka ah ee carruurta qaba naafo garaadka ugu weyn. ³

Codsiga Qodobbada ku jira Sharciga Waxbarashada Dugsiga Hoose iyo Sare ee 1965 ee Carruurta Naafada ah

Laga soo bilaabo 2001, **Sharciga Waxbarashada Dugsiga Hoose iyo Sare ee 1965 (ESEA), sida lagu beddelay Xeerka Ilmo Laga Tagi maayo ee 2001 (NCLB), ayaa uga baahday Gobol kasta inuu ku dabaqo tusmooyin tacliin isku mid ah iyo heerarka guusha dhammaan dugsiyada iyo dhammaan carruurta Gobolka, oo ay ku jiraan carruurta naafada ah.** 20 USC §6311(b)(1)(B). Waaxda Waxbarashada ee Maraykanka (Waaxda), sharciyadeeda fulinaysa Ciwaanka I ee ESEA, waxay caddaysay in heerarkani yihiin heerar heer fasal ah. 34 CFR §200.1 (a)-(c). Si loo caawiyo carruurta naafada ah si ay ula kulmaan heerarkan waxbarasho ee heerka-fasalka, Dawladdo badan ayaa qaatay oo hirgeliyay habab loogu talagalay horumarinta IEP-yada ku salaysan heerarka kuwaas oo ay ku jiraan yoolalka IEP ee ka tarjumaya heerarka nuxurka tacliimeed ee gobolka ee khuseeya dhammaan carruurta Gobolka.

Fasiraadda "Manhajka Waxbarashada Guud"

Sida hoos timaada IDEA, si FAPE looga dhigo ilmo kasta oo naafo ah oo xaq u leh, IEP-ga ubadka waa in loo qaabeeyaa si uu awood ugu yeesho ubadka inuu ku lug yeesho oo uu horumar ka sameeyo manhajka waxbarashada guud. 20 USC §1414(d)(1)(A). Erayga "Manhajka waxbarashada guud" si gaar ah looguma qeexin IDEA. Xeerarka Waaxda ee fulinaya Qaybta B ee IDEA, si kastaba ha ahaatee, **waxay sheegayaan in manhajka waxbarashada guud uu "la mid yahay manhajka carruurta aan naafada ahayn."** 34 CFR §300.320 (a) (1) (i). Intaa waxaa dheer, qawaaniinta IDEA Qaybta B waxay qeexayaan ereyga "waxbarasho si gaar ah loo qaabeeyey," qaybta muhiimka ah ee qeexida "waxbarashada gaarka ah," sida "laqabsiga, sida ku haboon baahida ilmaha u qalma, nuxurka, habka, ama bixinta ee tilmaamaha si wax looga qabto baahiyaha gaarka ah ee ubadka ee ka dhasha naafonimada ubadka iyo in la hubiyo gelitaanka ubadka ee manhajka guud, **si ilmuhu u buuxiyo heerarka waxbarasho ee ka jira gudaha awoodda hay'adda dadweynaha ee khuseeya dhammaan carruurta ."** 34 CFR §300.39(b)(3) (xoojinta ayaa lagu daray). Haddii kale, xeerarka IDEA si gaar ah ugama hadlayaan xidhiidhka ka dhexeeya manhajka waxbarashada guud iyo heerka nuxurka akadeemiyadeed ee Gobolka.

³ Sida waafaqsan 34 CFR §200.1(d), ee carruurta qaba naafo garaadka ugu weyn ee qaata

Qiimaynta beddelka ah, Gobolku waxa uu qeexi karaa heerar kasbasha tacliimeed oo beddelan waase haddii heerarkaas yihiin la jaanqaadaysa heerarka tasmada akadeemiyadeed ee Gobolka; kor u qaadida helitaanka manhajka guud; oo milicsato qiimaynta xirfadeed ee heerarka guusha ugu sarreeya ee suurtoqalka ah. Sidoo kale eeg 34 CFR §300.160(c)(2)(i).

Bogga 3 – Saaxiibka qaaliga ah

Falanqaynta

Waaxdu waxay u tarjumeysaa "Manhaj la mid ah kan carruurta aan naafada ahayn" inuu yahay manhajka ku salaysan heerarka waxbarasho ee Gobolka ee darajada uu ilmuhu ku qoran yahay. Fasiraaddan, oo aan u malaynayno inay tahay akhrinta ugu habboon ee luuqadda sharci ee lagu dabaqi karo, waxay gacan ka geysan doontaa in la hubiyo in IEP-ga ilmaha naafada ah, iyadoon loo eegin nooca ama darnaanta naafanimada, loogu talagalay in la siiyo ilmaha Manhajka waxbarashada guud ee ku salaysan heerarka waxbarasho ee Gobolka ee darajada ubadku ku jiro, oo ay ku jiraan waxbarid iyo taageerooyin u diyaarin doona ubadka guusha kuleejka iyo xirfadaha. Fasiraaddani waxay sidoo kale si habboon isu waafajinaysaa fikradda ku jirta xeerarka IDEA ee "Manhajka waxbarashada guud (ie, manhaj la mid ah kan carruurta aan naafada ahayn)," iyadoo la raacayo sharciga ESEA iyo shuruudaha sharci ee ah in isla heerarka tacliintu ay tahay in lagu dabaqo dhammaan dugsiyada dadweynaha iyo carruurta. Gobolka, oo ay ku jiraan carruur leh naafada.

Xeerarka IDEA iyo qawaaniinta sharciga ee kor looga hadlay, taariikhda sharci-dejinta IDEA, iyo caddaynta waaxdu waxay siisay is waafajinta IEP iyo heerarka nuxurka Gobolka ee Falanqaynta Faallooyinka iyo Isbeddellada Xeerarka Qaybta B ee 2006 IDEA sidoo kale waxay taageerayaan tan tafsiir. Markii ugu dambaysay ee loo oggolaaday IDEA sannadkii 2004, Koongarasku wuxuu sii waday inuu xoogga saaro, si waafaqsan qodobbada ESEA, muhiimadda ay leedahay "in la yeesho rajooyin sare [carruurta naafada ah] iyo hubinta inay helaan manhajka waxbarashada guud ee fasalka caadiga ah, si inta ugu badan ee suurtoogalka ah." 20 USC §1400(c)(5)(A). Warbixinta Senate-ka ee la socota 2004 dib-oggolaanshaha IDEA waxay sidoo kale sharraxday in "[f] ama badi carruurta naafada ah, qaar badan oo ka mid ah yoolalkooda IEP waxay u badan tahay inay u hoggaansamaan heerarka waxbarasho ee gobolka iyo degmada iyo tilmaamayaasha horumarka ee waafaqsan heerarka ku salaysan dib-u-habaynta waxbarashada iyo shuruudaha cusub ee NCLB." S. Xildhibaan. 29 (Nov. 3, 2003).

Falanqaynta Faallooyinka iyo Isbeddellada la socda xeerarka 2006 IDEA Qaybta B waxa kale oo ay ku jirtay dood muhiim ah oo sii caddaynaysa isku-waafajinta IEP iyo heerarka nuxurka waxbarasho ee Gobolka ee hoos yimaada ESEA, iyada oo sharraxaysa: "qaybta 300.320 (a) (1) (i) ayaa caddaynaysa in manhajka waxbarashada guud uu ka dhigan yahay manhaj la mid ah dhammaan carruurta kale. Sidaa darteed, IEP-da diiradda saaraya hubinta in ubadku ku lug yeesho manhajka waxbarashada guud waxa ay daruuri noqon doontaa in la waafajiyo heerarka nuxurka Gobolka. ⁴

⁴ Eeg Kaalmada Dawladaha Waxbarashada Carruurta Naafada ah iyo Deeqaaha Dugsiga Kahor ee Carruurta leh Naafada, Sharciga u dambeeya, 71 Fed. Reg. 46540, 46662 (Aug. 14, 2006); sidoo kale eeg 71 Fed. Reg. 46579.

Bogga 4 – Saaxiibka qaaliga ah

Fasiraadda Waaxdu ee luqadda nidaaminta “Manhajka waxbarashada guud (ie, manhaj la mid ah kan carruurta aan naafada ahayn)” si loola jeedo manhajka ku salaysan heerarka waxbarasho ee Gobolka ee darajada uu ilmuhu ku qoran yahay waa macquul. Fasiraaddan ayaa sidoo kale lagama maarmaan u ah in awood loo siiyo shuruudaha IDEA iyo ESEA in si wadajir ah loo akhriyo si carruurta naafada ah ay u helaan waxbarasho tayo sare leh taasoo siin doonta fursad ay ku buuxiyaan heerarka horumarka akadeemiyadeed ee Gobolka una diyaariyo kulliyadda, shaqooyinka iyo madax-bannaanida. Sidaa darteed, si FAPE looga dhigo ilmo kasta oo xaqa u leh oo itaaldaran, waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada la xidhiidha, kaalmada iyo adeegyada dheeraadka ah, iyo taageerada kale ee IEP-ga ubadka waa in loo qaabeeyaa si ay awood ugu siiso ubadka inuu si habboon ugu hormaro si uu u gaadho ama iyada Hadafyada IEP-ga sanadlaha ah iyo in laga qayb galo, oo horumar laga sameeyo, manhajka waxbarashada guud ee ku salaysan heerka nuxurka waxbarasho ee Gobolka ee darajada uu ilmuhu ku qoran yahay.

Dhaqangelinta Tafsiirka

Iyada oo ku saleysan tarjumaadda "manhajka waxbarashada guud" ee ku xusan warqaddan, waxaan rajeyneynaa Hadafyada IEP-ga sanadlaha ah si loo waafajiyo heerarka tasmada tacliinta Gobolka ee darajada a ilmaha waa la qoray. Isla jaanqaadkan, si kastaba ha ahaatee, waa in uu hagayaa laakiin maaha in la beddelo kuwa gaarka ah go'aan qaadashada looga baahan yahay habka IEP. Dhab ahaantii, IDEA waxay diirada saartaa baahiyaha gaarka ah ilmo kasta oo naafada ah waa tixgalin lama huraan ah marka Kooxaha IEP ay qoraan sannadlaha ah hadafyada la jaan qaadaya heerarka tasmada akadeemiyada Gobolka ee darajada uu ilmuhu ku jiro diiwaangashan si uu ilmuhu si habboon ugu hormaro gaadhitaanka yoolalkaas inta lagu jiro muddada sannadlaha ah ee uu daboolo IEP. Marka la horumarinayo IEP, Kooxda IEP waa in ay tixgeliyaan sida a naafanimada gaarka ah ee ubadku waxay saamaysaa awooda uu u leeyahay in uu si haboon u hormaro si uu u gaadho tiisa ama yoolalkeeda sanadlaha ah ee la jaan qaadaya heerarka nuxurka Gobolka ee lagu dabaqi karo muddadaas oo uu daboolay IEP. Tusaale ahaan, kooxda IEP ee ubadka ayaa laga yaabaa inay tixgeliyaan waxbarashada gaarka ah waxbaridda la siiyey ilmaha, heerka hore ee ilmaha ee korriinka tacliinta, iyo in ilmuhu uu ku socdo wadadii uu ku gaadhi lahaa aqoonta heerka fasalka sanadka gudihiisa.

5 IEP waa in lagu daraa, waxyaabaha kale ee loo baahan yahay: (1) bayaan ku saabsan heerarka waxbarasho ee ilmaha hadda kasbashada iyo waxqabadka shaqada, oo ay ku jiraan sida naafanimada ubadku u saamayso ku lug lahaanshaha ubadka iyo horumarka manhajka waxbarashada guud; (2) bayaan ah yoolalka sanadlaha ah ee la cabbiri karo, oo ay ku jiraan tacliin iyo yoolal shaqaynaya, oo loogu talagalay in lagu daboolo baahiyaha ilmaha ee ka dhasha naafanimada ubadka si ay awood ugu yeeshaan in ilmuhu noqdo ku lug lahaanshiyaha iyo horumarinta manhajka waxbarashada guud; iyo (3) waxbarashada gaarka ah iyo kuwa la xidhiidha adeegyada iyo kaalmada iyo adeegyada dheeriga ah, oo ku salaysan cilmi-baadhis ay asaagii dib u eegeen ilaa xadka la fulin karo, in la noqdo la siiyay ilmaha, ama magaca ilmaha, iyo bayaan ku saabsan wax ka beddelka ama taageerada dugsiga shaqaale la siin doono si ay ugu suurtageliso ubadka in uu si habboon ugu hormaro gaadhitaanka yoolalka sanadlaha ah, iyo in uu ka qayb qaadashada oo horumar ka samayso manhajka waxbarashada guud si waafaqsan heerarka uu hadda ilmuhu joogo waxqabadka. 34 CFR §300.320(a).

Bogga 5 – Saaxiibka qaaliga ah

Waaxdu waxay aqoonsan tahay inay jiraan tiro aad u yar oo carruur ah oo qaba naafo garaadka ugu weyn oo waxqabadkooda lagu cabbiro heerar kale oo guul waxbarasho, sida lagu oggol yahay 34 CFR §200.1(d) iyo §300.160(c). Sida lagu sharraxay hagitaan hore, heerar kasbasho tacliineed oo beddelan waa in ay la socdaan heerarka heerka fasalka ee Gobolka. Heerarka waa in ay si cad ula xiriiraan nuxurka heerka fasalka, in kasta oo laga yaabo in lagu xaddido baaxadda ama kakanaanta ama ay qaataan qaab horudhac ama xirfado loo baahan yahay. Warqadan looguma talagelin in lagu xaddido awoodda Gobolka si uu u sii wado cabbirka guusha tirada yar ee carruurta leh naafada garashada ee ugu muhiimsan marka loo eego heerarka kasbashada tacliinta beddelka ah, laakiin halkii lagu hubin lahaa in yoolalka IEP-ga sannadlaha ah ee carruurta ay ka tarjumayaan rajooyin sare iyo iyada oo lagu salaynayo heerarka nuxurka Gobolka ee darajada uu ilmuhu ku jiro.

Haddii ay dhacdo in heerka waxqabadka tacliineed ee ubadku uu aad uga hooseeyo darajada ubadku ku qoran yahay, si loo waafajiyo IEP iyo heerarka nuxurka heerka fasalka, Kooxda IEP waa in ay qiimeeyaan kobaca xagga heerarka waxbarashada Gobolka darajada uu ilmuhu ku qoran yahay ee la filayo in ilmuhu gaadho sanadka uu daboolayo IEP. Xaaladda uu ilmuhu si weyn uga hooseeyo heerka darajada ubadku ku qoran yahay, Kooxda IEP waa inay go'aamiyaan yoolalka sannadlaha ah ee hamiga leh laakiin la gaari karo. Si kale haddii loo dhigo, yoolalka sannadlaha ah looma baahna inay keenaan in ilmuhu gaadho heerka fasalka gudaha sanadka uu daboolayo IEP, laakiin yoolalku waa inay noqdaan kuwo hami ku filan si ay u caawiyaan xidhitaanka farqiga. IEP waa in sidoo kale lagu daraa tilmaamaha gaarka ah si wax looga qabto baahiyaha gaarka ah ee ubadka ee ka dhasha naafonimada ubadka ee lagama maarmaanka u ah in la hubiyo gelitaanka ubadka ee manhajka guud, si ilmuhu u buuxiyo heerarka waxbarasho ee Gobolka ee khuseeya dhammaan carruurta ee Gobolka.

Tusaalaha Hirgelinta

Waxaan bixinaa tusaale ah sida Kooxda IEP ay u adeegsan karaan tarjumaadda "manhajka waxbarashada guud" ee lagu sheegay warqadan. Tusaale ahaan, ka dib markii ay dib u eegis ku sameeyeen xogta qiimaynta dhawaa ee ilmaha fasalka lixaad ee leh naafo waxbarasho gaar ah, Kooxda IEP waxay go'aaminaysaa in ilmuhu akhrinayo afar heerar oo ka hooseeya darajada uu hadda joogo; si kastaba ha ahaatee, fahamkiisa dhegaysigu waa heer fasal. Macalinka waxbarashada guud ee ubadka iyo macalinka waxbarashada gaarka ah sidoo kale ogow in marka agabka kor loogu akhriyo cunuga uu awoodo in uu fahmo heerka fasalka. Iyada oo ku saleysan heerarkan waxqabad ee hadda jira iyo xoogga shakhsi ahaaneed ee ilmaha iyo daciifnimada, IEP

6 Eeg Waaxda Waxbarashada ee Maraykanka Tilmaanta aan sharci ahayn: Heerarka guusha beddelka ah ee ardayda leh naafada garashada ugu muhiimsan Agoosto 2005) ee laga heli karo:

<https://www2.ed.gov/policy/elsec/guid/altguidance.pdf>

Bogga 6 – Saaxiibka qaaliga ah

Kooxda waxay go'aansatey inuu helo tilmaamo gaar ah si uu u horumariyo faseexnimadiisa. Ku salaysan Marka la eego heerka kobaca ilmaha ee sannad dugsiyeedkii hore, Kooxda IEP waxay ku qiyaaseen in haddii la helo tilmaamaha khaaska ah ee ku habboon uu ilmuhu gaadhi karo korodhka ugu yaraan 1.5 heerar fasal ah xagga akhriska faseexnimada ah. Si loo hubiyo in ilmuhu wax ku baran karo maadada ku salaysan heerarka fasalka lixaad (tusaale, sayniska iyo nuxurka taariikhda), Kooxda IEP waxay go'aaminaysaa in ilmuhu helo wax ka beddelka dhammaan hawlaha akhriska heerka fasalka. Shaqooyinkiisa wax-akhris waxay ku salaysnaan doonaan nuxurka fasalka lixaad laakiin waa la soo gaabin doona si ay uga caawiso daalka akhriska ee ka dhashay naafanimadiisa. Intaa waxaa dheer, in la siin doono buugaag qoraal ah oo maqal ah iyo noocyo elektaroonig ah oo ah hawlo akhris dheer oo uu ku heli karo hadalka macmalka ah. Tilmaantan gaarka ah iyo adeegyadan taageerada, IEP waxaa loo qaabayn doona si ay u suurtageliso ubadka inuu ku lug yeesho oo uu horumar ka sameeyo manhajka waxbarashada guud ee ku salaysan heerarka nuxurka fasalka lixaad ee Gobolka, iyadoo wali wax laga qabanayo baahiyaha ilmaha iyadoo lagu salaynayo heerka ilmuhu joogo. waxqabadka. ⁷ Waxa loo bixiyay si uu u tuso hal dariiqo oo suurtoagal ah oo IEP loo qaabayn karo si loogu suurtageliyo ilmaha naafada ah oo si weyn uga hooseeya heerka fasalka si uu u helo tilmaamaha gaarka ah iyo adeegyada taageerada uu ilmuhu u baahan yahay si uu u gaadho heerarka nuxurka ee darajada Kaas oo ubadku ku qoran yahay muddada uu daboolayo IEP. ⁸ Waan ka digeynaa, in kastoo, siyaabaha ay naafada cunugga u saameeyso ku lug lahaanshaha iyo horumarka manhajka waxbarashada guud waa mid si gaar ah loo gaar yeelay oo xaqiiqo-gaar ah, tilmaamaha iyo taageerada u sahlaysa hal cunug inuu ku guuleysto heerka fasalka. lagama yaabo inay ku habboonaato ilmo kale oo isku naafo ah.

Soo koobid

Isku soo wada duuboo, si waafaqsan tarjumaadda "Manhajka waxbarashada guud (ie, manhaj la mid ah kan carruurta aan naafada ahayn)" oo ku salaysan heerarka waxbarasho ee Gobolka ee

⁷ Wixii macluumaad ah ee ku saabsan horumarinta, dib u eegista, ama dib u eegida IEP ee ilmo leh aqoon Ingiriisi xaddidan, eeg : *Su'aalaha iyo Jawaabaha Ku Saabsan Ku Darida Bartayaasha Ingiriisiga Naafada ah ee Aqoonta Luqadda Ingiriisiga Qiimaynta iyo Ciwaanka III Ujeedooyinka Gaadhista La Cabbirayo ee Sannadlaha ah* <https://www2.ed.gov/policy/speced/guid/idea/memosdcltrs/q-and-a-on-elp-swd.pdf>.

⁸ Iyadoo Wasaaraddu aysan amrin ama aysan taageerin badeecado ama adeegyo gaar ah, waxaan la soconaa in Gobolo badan waxay soo saareen hagitaan ka hadlaya IEP-yada ku salaysan heerarka. Tusaale ahaan eeg Waaxda Waxbarashada ee Minnesota, Horumarinta Yoolalka IEP ku Salaysan Heerarka iyo Ujeedooyinka *Hagaha Wada-tashiga*. Dawladaha iyo LEAs waxa kale oo laga yaabaa inay tixgeliyaan dib u eegista tusaalooyinka soo socda laga bilaabo mashaariicda ay bixiso OSEP ee ku saabsan hirgelinta IEP-yada ku salaysan heerarka: *inForum: Standards-based Tusaalooyinka Barnaamijka Waxbarashada Shaxsi ahaaneed* ayaa laga heli karaa: www.nasdse.org/portals/0/standards-basediepexamples.pdf. Tusaale ahaan ahdaafta sanadlaha ah ee la jaan qaadaya heerka nuxurka waxbarashada Gobolka ee ilmaha Qaadashada qiimaynta beddelka ah ee ku salaysan heerarka horumarka tacliimeed ee beddelka ah, eeg : arrin kooban oo uu bixiyi Xarunta Qaranka iyo Iskaashatada Gobolka (NCSC) ee ay bixiso OSEP, *NCSC kooban Barnaamijyada Waxbarashada (IEPs) ee Carruurta Ka Qayb-qaata AA-AAS* oo laga heli karo: <http://www.ncscpartners.org/Media/Default/PDFs/Resources/NCSCBrief5.pdf>

Bogga 7 – Saaxiibka qaaliga ah

darajada ilmaha lagu qoray warqadan, Kooxda IEP waa inay xaqiijisaa in yoolalka IEP-ga sannadlaha ah ay la socdaan heerarka nuxurka akadeemiyada Gobolka ee darajada uu ilmuhu ku qoran yahay . IEP sidoo kale waa in lagu daraa tilmaamaha gaarka ah ee loo qaabeeyey ee lagama maarmaanka u ah in wax laga qabto baahiyaha gaarka ah ee ubadka ee ka dhasha naafanimada ubadka iyo in la hubiyo gelitaanka ubadka ee manhajka waxbarashada guud, si ilmuhu u buuxiyo heerarka waxbarasho ee Gobolka ee khuseeya dhammaan carruurta, iyo sidoo kale adeegyada taageerada iyo barnaamijka wax ka beddelka ama taageerada shaqaalaha dugsiga ee la siin doono si ay awood ugu siiso ubadku inuu si habboon ugu hormaro gaaritaanka yoolalka sannadlaha ah.

Fursadaha wax-gelinta

Waxaan xiisaynaynaa inaan ka helno faallooyin ku saabsan dukumeentigan si aan ugu wargelinno hirgelinta tilmaantan. Haddii aad xiisaynayso inaad faallo ka bixiso dukumeentigan, fadlan u soo dir faallooyinkaaga iepgoals@ed.gov ama noogu soo qor ciwaanka soo socda: Waaxda Waxbarashada ee US, 550 12th Street SW, PCP Room 5139, Washington, DC 20202- 2600. Ogsoonow inaan si gaar ah u xiisayneyno inaan ka helno talooyinka goobta tusaalooyinka moodooyinka toosinta yoolalka IEP ee heerarka nuxurka gobolka ee si fiican uga shaqeynaya heer gobol iyo heer degmo, iyo sida hagitaankan loogu hirgelin karo carruurta naafada ah ee Ingiriisiga ah. bartayaasha iyo carruurta leh naafo garashada ugu weyn. Waxaan kula wadaagi doonaa moodooyinka ku habboon isgaarsiin dheeraad ah marka ay diyaar noqdaan. Waxaan sidoo kale ku faraxsanaan lahayn inaan kaa caawino ka jawaabista su'aalahaaga oo aan kaa caawino baahiyahaaga farsamo ee aaggan muhiimka ah.

Waxaan ku waydiisanaynaa inaad macluumaadkan la wadaagto dugsiyada degmadaada si aad u hubiso in dhammaan carruurta naafada ah lagu hayo heerar sare iyo rajooyin sare. Waad ku mahadsan tahay xiisahaaga joogtada ah ee horumarinta natiijooyinka carruurta naafada ah.

Si daacad ah,

/s/

Michael K. Yudin

Kaaliyaha Xoghayaha

/s/

Melody Musgrove

Agaasime

Xafiiska Barnaamijyada Waxbarashada Gaarka ah

Wadahadallada Disleksiya (Dyslexia): Macluumaadka Dugsiyada iyo Qoysaska

Dukumeentigan waxaa loo qorsheeyay in uu ka taageero dugsiyada iyo qoysaska doodahooda ku saabsan dysleksi. Dugsiyada waxa laga yaabaa inuu u baahdo inuu bilaabo wadahadal dysleksi ah oo lala yeesho qoysaska iyadoo lagu salaynayo fiirsashada fasalka, baadhista ama xogta qiimaynta ama jawaabta ardayga ee tilmaamaha. Dugsiyadu waxa kale oo laga yaabaa inay u baahdaan inay ka jawaabaan wada sheekaysiga qoysku bilaabay. Marka ay qoysasku bilaabaan dood ku saabsan welwelka dysleksi, waa muhiim in dugsiyadu u furaan albaabka wada sheekeysi dheeraad ah oo ay diiwaangeliyaan ugana jawaabaan walaacyadan waqti ku habboon. Dukumeentigani waxa uu bixiyaa liiska xaaladaha dugsiyada ama qoyska laga yaabo in ay bilaabaan dood ku saabsan dysleksi. Liiska jawaabaha dugsiyada si ay u bixiyaan iyo qoraal muunad ah oo la xidhiidha dysleksi ayaa sidoo kale la bixiyay iyadoo lagu salaynayo qawaaniinta Minnesota ee hadda.

Ardayda leh sifooyinka dysleksi waxay caadi ahaan muujiyaan cilladaha xirfadaha akhriska aasaasiga ah, oo ay ku jiraan dhibaatooyinka wacyigelinta dhawaaqa, saxnaanta kelmad-akhrinta, codaynta, faseexnimada iyo higgada. Waxa kale oo laga yaabaa inay ku dhibtoodaan luqadda afka iyo fahamka akhriska. Ma jirto xarun wax-akhris oo maskaxda ah oo "gujisa" iyada oo loo marayo muujinta daabacaadda. Hase yeeshe, arday kastaa wuxuu u baahan yahay inuu abuurdo dariiqo neerfaha cusub si uu u sawiro dhawaaqyada xarfaha si ay u noqdaan kuwo sax ah oo si fiican u akhriya. Arday kastaa waxa uu maraa nidaamkan iyada oo aan loo eegin kala duwanaanshaha dhaqanka, jinsiyadda, kartida garashada ama heerka dhaqan-dhaqaale. Si kastaba ha ahaatee, akhristayaasha halganka ku jira iyo kuwa leh astaamaha dysleksi waxay u baahan yihiin wax barid cad, habaysan iyo ku-dhaqan ula kac ah si ay u noqdaan akhriye karti leh.

Waxa kale oo muhiim ah in la xasuusto in dhibaatooyinkan leh xirfadaha wax-akhris ee aasaasiga ah aanay ka tarjumayn kartida garashada ardayga ama kartida aqooneed. Ardaydu waxay inta badan muujiyaan xirfadaha luqadda afka iyo aqoonta nuxurka leh, laakiin ma awoodaan inay si hufan u akhriyaan qoraalka si ay u muujiyaan xirfadahooda tacliineed.

Wadahadallada dysleksi waxaa laga yaabaa inay bilaabaan dugsiyada ama qoyska waxayna ku dhici karaan xaaladaha soo socda:

Walaaca Qoyska: Haddii qoysku ka shakiyo in ilmahoodu uu qabo disleksiya, ama ilmuhu mar horeba laga helay disleksiya, qoysku waxay bilaabi karaan dood disleksiya ah dugsiyada. Qoyska waxaa laga yaabaa inay adeegsadaan ereyga dysleksi oo ay weydiistaan ilmaha in laga baaro dysleksi, helaan tilmaamo caddayn ku saleysan ama qiimeyn waxbarasho gaar ah. Waalidiintu waxa kale oo laga yaabaa inay soo jeediyaan in waxqabadyada hadda jira aanay waxtar lahayn ama aanay ku filnayn inay daboolaan baahiyaha ilmahooda. Waxaa muhiim ah in la ogaado in laga yaabo in ilmuhu aanu u qalmin waxbarashada gaarka ah, laakiin laga yaabo inuu weli buuxiyo shuruudaha lagu ogaanayo dysleksi. Ardaydani waxa laga yaabaa inay u qalmaan taageerooyin iyo faragelin dheeraad ah iyada oo loo marayo nidaamka MTSS ee dugsiyada.

Macalimiinta ayaa arkaya: Macalinku waxa laga yaabaa in uu ardaygu u garto in uu leeyahay sifooyin dysleksi oo suurtoagal ah iyada oo la eegayo fasalka dhexdiisa. Waxa laga yaabaa inay u fiirsadaan ardayga oo u halgamaya akhrinta qoraalka heerka fasalka si sax ah oo faseexa ah. Ardayga waxaa laga yaabaa inay ku adkaato inuu ku dhawaaqo ereyo uusan aqoon si ay u isticmaalaan macnaha guud si ay ugu qiyaasaan erayada aysan akhriin karin. **Xitaa haddii ardaydu ay awoodaan inay fahmaan waxay akhriyaan, waxaa muhiim ah in la ogaado in akhrinta ereyada tartiib tartiib ah, dadaalka, iyo khaladka ah ay tahay tilmaame xooggan oo disleksiya.** (fiiri liiska hubinta macalinka

bogga toddobaad ee MOE Baadhista iyo Aqoonsiga Astaamaha Dukumentiga Hanuuninta Disleksiya) Macallimiintu waxa kale oo laga yaabaa in ay ogaadaan in ardaygu leeyahay higaada khaldan oo soo noqnoqda oo laga yaabo inay u higgsaadiyaan isla ereyga si ka duwan isla hawsha inta lagu jiro. Dhibaatooyinka higgsaadda iyo tibaaxaha qoran ayaa sidoo kale ah tilmaamayaasha dysleksi. Macallinku waa inuu bilaabo wada-hadal qoyska lala yeesho oo ku saabsan walaacyadan habka nidaamka taageerada ee heerarka badan (MTSS).

Habka Baadhistaanka: Dugsigu waxa laga yaabaa inuu bilaabo wada-hadal disleksiya ah oo lala yeesho qoyska haddii ardayga la baaro oo loo aqoonsado inuu leeyahay astaamo suurtagal ah disleksiya. Dugsigu wuxuu la xiriiri doonaa waalidiinta: a) si ay u ururiyaan xogta taariikhda qoyska iyo ilmaha ee ku habboon taas oo qayb ka ah nidaamka baadhista dugsiga sare/sare; iyo b) in la gudbiyo natiijooyinka baadhista disleksiya iyo qorshaha dhexgalka ee hore u socda.

Qiimaynta Waxbarashada Gaarka ah iyo Kulamada IEP: Dood dysleksi ayaa dhici karta inta lagu jiro habka qiimaynta waxbarashada gaarka ah ama kulanka IEP. Waalidiintu waxay waydiin karaan in ilmahoodu qabo dysleksi ku salaysan natiijooyinka qiimaynta. Kooxda qiimaynta/IEP waxay u baahan doonaan inay ka doodaan dysleksi gudaha gudaha macnaha guud ee habka qiimaynta.

Waa muhiim in waalidiinta lala wadaago in dhammaan ardayda laga helay dysleksi aysan u qalmin waxbarashada gaarka ah. Sidaa darteed, ardaygu waxa laga yaabaa inuu buuxiyo shuruudaha bukaan-socodka ee ogaanshaha dysleksi, laakiin ma buuxinayo heerka lagu helo waxbarashada gaarka ah. Waxbarashada gaarka ah macneheedu waa in ardaygu u baahan yahay waxbarid si gaar ah loo habeeyay si uu horumar ugu sameeyo heerarka fasalka.

Dyslexia waxaa lagu magacaabay qeexidda shuruudaha Naafonimada Waxbarashada Gaarka ah. [Minnesota Rules. 3525.1341 Subpart 1](#)

Waxa kale oo muhiim ah in la ogaado in haddii ardaydu buuxiyaan shuruudaha adeegyada waxbarashada gaarka ah ee hoos yimaada qaybta Naafonimada Waxbarashada Gaarka ah ee qaybaha tacliinta ee xirfadaha akhriska aasaasiga ah (wacyigelinta dhawaaqa iyo dejinta), faseexnimada, odhaah qoraal ah (hingaad xumo) waxaa laga filayaa inay buuxiyaan shuruudaha lagu ogaanayo dysleksi.

Sida shaxda hoose ku qeexan, dugsiyadu waa in aanay ka doodin ama ka doodin calaamadda dysleksi ee qoysaska. Iyadoo aan loo eegin cudurka, kooxda dugsigu waxay ogaan doonaan in tilmaamaha caddaynta ku salaysan iyo taageerada waxtarka leh ee kuwa laga helay dysleksi ay sidoo kale waxtar u leeyihiin ardayda SLD iyo guul hoose ee akhriska. Labaduba waxay u baahan yihiin waxbarasho habaysan, cad, wadar ah oo ku salaysan cilmiga akhriska.

Macallimiintu uma qalmaan inay ogaadaan cilladaha dysleksi. Sidaa darteed, macallimiintu waa inaysan waalidiinta u xaqiijin in ilmahoodu uusan qabin cilladaha disleksiya. Dugsiyadu ma sameeyaan ogaanshaha cilladaha dysleksi, sidoo kalena dugsiyadu ma go'aamiyaan in ardaygu uusan qabin cilladaha disleksiya.

Fiiro gaar ah: Iyadoo labada dugsii iyo rugaha caafimaadka ay isticmaalaan calaamadda SLD, macnaheedu maahan wax isku mid ah. Erayga ogaanshaha ee ay adeegsadaan cilmi-nafsiga shatiyaysan waa Dhibaataada Waxbarashada Gaarka ah (SLD) iyo qaybta waxbarashada gaarka ah waa Naafonimada Waxbarashada Gaarka ah. Burburku waa erey caafimaad, naafanimaduna waa erey sharci ah. Waayo Macluumaad dheeraad ah, eeg bogga 30 ee dukumeentiga hagidda MDE, U-socodka Nidaamka Dugsiga

Macluumaad lagu Hagayo Disleksiya (Dyslexia) Doodaha Dugsiyada

Su'aalo	Sax ah	Sax maaha
	<p>Lyadoo lagu salaynayo qawaaniinta MN ee hadda jira, cilmi baadhista disleksiya, dhaqamada dugsiya ku salaysan iyo dhaqamada kiliinikada, bayaanadan iyo fariimaha soo socdaa waa sax waana in lagu isticmaalo wada hadalada dugsiyada dhexdooda.</p>	<p><i>Hadalada iyo fariimaha soo socda waa Sax maaha waana in aan loo isticmaalin wada hadalada dugsiyada dhexdooda.</i></p>
<p>Dugsiyadu ma bilaabi karaan isticmaalka ereyga disleksiya?</p>	<p>HAA. Dugsiyadu waxay bilaabi karaan isticmaalka ereyga dysleksi marka ay aqoonsadaan in ardaygu leeyahay astaamo disleksiya.</p> <p><i>FIIRO GAAR AH: Dugsiyadu waa inaysan u sheegin qoyska in ardaygu "qabo disleksiya" sababtoo ah tani waxay tilmaamaysaa ogaanshaha cudurka. Si kastaba ha ahaatee, dugsiyadu waxay odhan karaan waxay aqoonsadeen sifooyinka disleksiya.</i></p>	<p><i>Ha odhan: "Ma isticmaali karno ereyga disleksiya."</i></p> <p><i>"Ha dhihin: "Dysleksiya du waa baaritaan caafimaad. Markaa, mas'uuliyadda dugsiya maaha in wax laga qabto dysleksi."</i></p>
<p>Naafanima da Waxbarashada Gaarka ah (SLD) lagu aqoonsada y qiimeynta waxbarashada gaarka ah ma la mid tahay ogaanshaha disleksiya?</p>	<p>Halka disleksiya inta badan loogu yeero 'cilmi-baadhis caafimaad,' ogaanshaha disleksiya waxaa bixiya cilmi-nafsi yaqaan shati leh. Takhtarka daryeelka aasaasiga ah ama takhtarka carruurta ma ogaado disleksiya, laakiin waxay u gudbin karaan cilmi-nafsi yaqaan shati leh.</p> <p>Ogaanshaha dysleksi ayaa la sameeyaa iyadoo lagu salaynayo tilmaamaha ogaanshaha ee hadda jira ee Buug-tilmaameedka ogaanshaha iyo Tirakoobka, Daabacaadda 5aad (DSM-5). Cilad-sheegashadan waxaa lagu magacaabi karaa cillad waxbarasho oo gaar ah (SLD) - oo leh wax-akhris xumo.</p> <p>According to Sida laga soo xigtay DSM-5, "Disleksiya waa erey beddel ah oo loo isticmaalo in lagu tilmaamo qaabka dhibaatooyinka waxbarasho ee lagu garto dhibaatooyinka leh aqoonsiga ereyga saxda ah ama saxda ah, dejinta liidata iyo awoodaha higaada oo liita" (Ururka Cilmi-nafsiga ee Maraykanka, 2013, p.67). Ogaanshaha dysleksi uma baahna farqi u dhexeeya awoodda garashada iyo guusha tacliinta.</p> <p>Halka summada SLD lagu isticmaalo dugsiyada iyo bukaan-socodka labadaba, macnaheedu maahan wax isku mid ah. Erayga ogaanshaha waa Dhibaataada Waxbarashada Gaarka ah iyo qaybta waxbarashada gaarka ah waa Nafo Waxbarasho Gaar ah. Khalkhalku waa erey ogaanshaha naafanimaduna waa erey sharci ah.</p>	<p><i>Ha odhan: "Ilmahaagu uma qalmo nafo waxbarasho oo gaar ah. Markaa, ma qabaan disleksiya.</i></p> <p>Barayaashu uma qalmaan inay ogaadaan disleksiya. Sidaa darteed, barayaashu waa inaysan u xaqiijin waalidiinta in ilmahoodu uusan qabin disleksiya. Dugsiyadu ma sameeyaan ogaanshaha disleksiya, sidoo kale dugsiyadu ma go'aamiyaan in ardaygu aanu qabin disleksiya.</p> <p>Arday badan oo qaba disleksiya ayaan u qalmin adeegyada waxbarashada gaarka ah. Dugsiyadu wuxuu u baahan yahay inuu lahaado taageero joogto ah oo lagu bixiyo habsan, cad, caddaynta isu-ururinta tilmaamaha ku salaysan.</p>

Su'aalo	Sax ah	Sax maaha
<p>Yaa aqoonsan kara disleksiya?</p>	<p>Dugsiyadu ma bixiyaan ogaanshaha disleksiya. Sida kor lagu sharaxay, ogaanshahan waxaa bixiya cilmi-nafsi yaqaan shati leh. Si kastaba ha ahaatee, dugsiyada ayaa looga baahan yahay inay baaraan oo ay aqoonsadaan ardayda leh sifooyinka dysleksi iyo inay la wadaagaan natiijooyinkan waalidiinta (Xeerarka Minnesota, qaybta 120B.12).</p> <p>Hadda waxa jira saddex dariiqo oo ardayga sifada dysleksigu ku iman karo dareenka dugsiyada iyo qoysaska hoos yimaada 'aqoonsiga disleksiya' ee Minnesota:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ilmuhu waxa uu dhamaystiri karaa qiimayn gaar ah oo waxa uu ka heli karaa ogaanshaha disleksiya ee takhtar cilmi-nafsi oo shati haysta. 2. Dugsiyada waxa laga yaabaa in uu aqoonsado "sifadaha disleksiya" iyadoo loo marayo habka baadhista iyo habka MTSS. Dugsiyada wuxuu u sheegi doonaa macluumaadkan waalidiinta wuxuuna isticmaali doonaa aqoonta disleksiya si uu u hago tilmaamaha. 3. Ilmaha waxa lagu aqoonsan karaa qiimaynta waxbarashada gaarka ah oo u baahan adeegyada waxbarashada gaarka ah iyo taageerooyinka hoos yimaada qaybta Naafonimada Waxbarashada Gaarka ah (SLD). Haddii ardaydu ay buuxiyaan shuruudaha SLD, oo ay muujiyaan cillado wax-akhris, waxaa laga filayaa inay buuxiyaan shuruudaha lagu ogaanayo disleksiya. 	<p>Disleksiya waa ogaanshaha uu bixiyo cilmi-nafsi yaqaan shati leh. Tani waa sax. Si kastaba ha ahaatee, waagii hore macluumaadkan waxaa laga yaabaa in lala wadaago waalidiinta iyada oo aan laga hadlin dood-dabagal ah oo ku saabsan doorka dugsiyada ee la xidhiidha dysleksi. Halkii loo sheegi lahaa waalidiinta in dysleksiyadu tahay baaritaan caafimaad oo sidaas darteed aysan ahayn mas'uuliyadda dugsiyada, waxaa muhiim ah in la galo wada-hadallo dabagal ah si loo ogaado wax badan oo ku saabsan welwelka qoyska iyo qorsheynta faragelinta habboon.</p> <p>Ha odhan: "Ilmahaagu ma qabo dysleksi sababtoo ah waxay ku gudbeen imtixaanka XYZ."</p> <p>Dugsiyadu ma sameeyaan ogaanshaha disleksiya ama dugsiyadu ma go'aamiyaan in ardaygu aanu qabin disleksiya.</p> <p>Ha dhihin: "Ha werwerin, cunugaada aad buu u dhalaalayaa, wax akhrinta ayaa 'guji', kaliya waxaan u baahanahay inaan sugno oo aan siino waqti dheeri ah"</p> <p>Wax-akhrisku maaha hab dabiici ah ama si toos ah oo kaliya oo 'guji' iyada oo la socota bandhigga buugaagta iyo daabacaadda. Wax-akhrintu waxay ku dhacdaa isku-xidhka isku-xidhka neerfaha ee lagu abuuray waxbarid iyo ku-dhaqan.</p> <p>Sababo la xiriira kala duwanaanshaha neurobiological ee 'xadhka maskaxda' ardayda qaba dysleksi waxay u baahan yihiin tilmaamo caddayn ku salaysan, cad, nidaamsan, wax-barasho wadareed si ay u noqdaan akhristayaal xirfad leh.</p>

Su'aalo	Sax ah	Sax maaha
Sidee buu u badan yahay dysleksi?	Dysleksi waxaa lagu qiyaasaa inay saamayso 17% dadweynaha (qiyaastii 1 kiiiba 5) marka lagu daro kuwa leh calaamado fudud. Sidaa darteed, ardayda leh sifooyinka dysleksi waxay u badan tahay inay joogaan fasal kasta.	<i>"Ha odhan" Weligay ma helin arday dysleksi ah 20-kii sano ee aan wax barayay.</i>

Tilmaamaha Ku Salaysan Caddaynta: Halganka akhristayaasha iyo ardayda leh sifooyinka dysleksi waxay u baahan yihiin wax-akhris toos ah, nidaamsan, wax-akhris wadar ah si ay wax uga qabtaan yaraanta xirfadaha akhriska ee aasaasiga ah. Waalidiintu waxay waydiisan karaan tilmaamo gaar ah oo ay ogyihiin inay waxtar u leeyihiin ardayda dysleksi qabta. Sida uu dhigayo qaanuunka Minnesota, ardayga loo aqoonsaday in aanu wax akhrin karin heerka fasalka (Sharciga Minnesota, qaybta 120B.12) waa in la siiyaa tilmaamo kale oo hoos yimaada qayb-hoosaadkan taas oo ah dareen badan, nidaamsan, taxane ah, wadar ah, iyo cad.

Waxa kale oo muhiim ah in la xasuusto in ardayda ku dhibtoonaysa wax-akhriska inay caadi ahaan ka maqan yihiin xirfado wax-akhris oo aasaasi ah sida dhawaaq-samaynta/qoyaynta iyo wacyi-gelinta dhawaaqa (gaar ahaan xirfadaha sare-u-qaadista ee tirtiridda dhawaaqa, beddelka, wax-ka-beddelka). Ku dhiirigelinta ardayda inay xafidaan erayada aragga, ama inay isticmaalaan macnaha guud iyo macnaha si ay u taageeraan xirfadaha xallinta daciifka ah, maaha xeelado waxbarid waxtar leh oo loogu talagalay akhristayaasha halganka ku jira ama kuwa qaba dysleksi. Waa muhiim in la bixiyo wacyigelinta dhawaaqa iyo edbinta dhawaaqa ilaa ardaygu si sax ah oo toos ah u leeyahay xirfadaha wacyigelinta dhawaaqa sare, iyo sidoo kale sare u qaadida codaynta iyo xirfadaha higaada (tusaale samaynta dhawaaqyada xarfaha, qaybinta xarfaha iyo isku darka, falanqaynta morphological). Ardaydu waa inay muujiyaan saxnaanta akhriska ka hor inta aanay diiradda saarin kordhinta faseexnimada.